

BELGISCHE SENAAT.

VERGADERINGEN VAN 26 APRIL, 23 NOVEMBER, 22 DECEMBER 1906, 5 JANUARI EN 2 FEBRUARI 1907.

Verslag van de Commissie voor de Justitie, belast met het onderzoek van het Wetsvoorstel betreffende het onderzoek naar het vaderschap en naar het moederschap van het onechte kind.

(Zie n°s 74 en 75, zittingsjaar 1901-1902; 12, 91, 96, 98, 103, 104, 105, 108 en 109, zittingsjaar 1905-1906, van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, en 40, zittingsjaar 1905-1906, van den Senaat.)

Aanwezig : de heeren DUPONT, Voorzitter; DEVOLDER, Ondervoorzitter; BRAUN, DE MOT, Baron ORBAN DE XIVRY, PICARD, VAN VRECKEM, WIENER en Graaf GOBLET D'ALVIELLA, Verslaggever.

De heer Minister van Justitie woont de vergaderingen bij.

MIJNE HEEREN,

Veertien jaar geleden, werd bij de Kamer ingediend een eerste ontwerp betreffende het onderzoek naar het vaderschap en naar het moederschap. Het voorstel dat zij goedkeurde in het afgelopen zittingsjaar, werd in Maart 1902 overgelegd : dit voorstel bleef vier jaar in de middenafdeeling. Over het beginsel van de hervorming schenen allen het eens te zijn. Hare voorstanders dachten dat de Kamer zeshier zonder beraadslaging kon aannemen, na het zoo nauwgezet verslag van den achtbaren heer Colaert. En toch werden acht zittingen aan de beraadslaging gewijd; niet min dan 63 amendementen werden voorgesteld, waarvan 26 werden aangenomen, en ten slotte werd het ontwerp slechts met 51 stemmen tegen 20 en 14 onthoudingen goedgekeurd.

't Zou onrechtvaardig zijn, de Kamer dit tot een verwijt aan te rekenen. Heeft het voorstel tegenspraak en tegenwerpingen uitgelokt, die men niet verwachtte, dan komt dit hierbij, dat het vraagstuk ingewikkeld is en men van den aanvang af meer gewicht hechtte aan het vraagstuk van de afstamming der onechte kinderen, waarbij alles nieuw en onzeker was, dan wel aan het praktisch vraagstuk van de zorg voor het kind en van de vergoeding, die de moeder eischen kan.

Hier moet men eigenlijk vier en zelfs vijf verschillende zaken overeenbrengen :

1° Het belang van het kind, dat het recht heeft te worden onderhouden en opgevoed op kosten van hen die worden beschouwd als aansprakelijk voor zijne geboorte;

2° Het belang van de familiën, die niet lichtvaardig mogen getroffen worden in hare eenheid, haar erfgoed en vooral in haar aanzien ;

3° Het belang — niet zooals werd gezegd in den ijver der beraadslaging — van de verleiders, maar van al de burgers die men dient te vrijwaren tegen kwellende en ergerlijke rechtsgedingen, welke nergens meer zijn te duchten dan in dergelijke zaken ;

4° Het belang van de samenleving, krachtens hetwelk de instelling van het huwelijk niet dient te worden verzwakt door aan de vrije vereeniging dezelfde uitwerking toe te kennen als aan de wettige vereeniging.

Hierbij komt nog :

5° Het belang van de vrouw, welke ten minste geldelijke rechten heeft tegen hem die haar den last van het moederschap oplegde, buiten de vergoedingen die zij eischen kan wegens de schade welke haar op ongeoorloofde wijze kon berokkend worden.

Napoleon's Wetboek heeft de zaak volkomen opgelost tegen het onechte kind door te bepalen dat elk onderzoek naar het vaderschap verboden is — tenzij in een uitzonderlijk en zeer zeldzaam geval. — Deze strengheid scheen op den duur overdreven. Sedert een dertigtal jaren tracht de rechtspraak ze te verzachten ; daartoe neemt zij aan, dat de moeder recht heeft op schadevergoeding, wanneer er heeft plaats gehad verleiding met verzwarende omstandigheden, bedrieglijke handelingen of verbintenissen door den vader betreffende het onderhoud van het kind. Anderdeels, werd de openbare meening daardoor getroffen, vooral om redenen van menschlievendheid, en sedert het vierde eener eeuw werden, in het meereendeel van de landen waar de regelen van het Fransch Wetboek van kracht zijn, in Italië, Nederland, Frankrijk, België, talrijke pogingen in 't werk gesteld om den onverbiddelijken regel van artikel 340 af te schaffen of ten minste te verzachten. Tot hiertoe slaagden deze pogingen nergens, ondanks het aandringen van hen van wie zij uitgingen, ondanks den goeden wil van de openbare machten (1).

(1) Sedert lang houden de rechtsgeleerden zich onledig met het vraagstuk. Om een begrip te geven van de kunde en de welsprekendheid die daaraan werden gewijd, zal het volstaan te vermelden de openingsredevoeringen, waarin het onderwerp werd behandeld in België en in Frankrijk. Ziehier de lijst daarvan, opgemaakt door den heer Julius Eyerman, advocaat te Dendermonde :

Goblet (Nicolaas), advocaat. Conferentie der Jonge Balie van Luik, 15 November 1879. — *Fochier* (Victor), advocaat-generaal. Hof van Lyon, 3 November 1880. — *Gegond* (Edm.), substituut van den procureur-generaal. Hof van Nancy, 4 November 1884. — *Jacasse* (Alfred), advocaat. Balie van Poitiers, 17 Januari 1885. — *Le Poittevin* (Gustave), substituut van den procureur-generaal. Hof van Angers, 17 October 1887. — *Vandervelde* (Emile), advocaat. Conferentie der Jonge Balie van Brussel, 1887 (wetsontwerp). — *De Wilde* (L.), advocaat. Vlaamsche Conferentie der Jonge Balie van Gent, 4 November 1893. — *Fournier*, substituut van den procureur-generaal. Hof van Poitiers, 16 October 1896. — *Salvan*, substituut van den procureur-generaal. Hof van Agen, 16 October 1901. — *Janssens* (Raymond), procureur-generaal in het Belgische Hof van cassatie, 1 October 1903. — *Byl* (Richard), advocaat. Vlaamsche Conferentie der Jonge Balie van Gent, 5 December 1903.

De artikelen, memoriën en zelfs de werken over deze zaak zijn eveneens zeer talrijk.

Nochtans werd in de landen, beheerd door het Germaansche recht, het vraagstuk sedert lang opgelost: aan het kind wordt toegekend een recht tot onderhoud tegen hem die zijn vader schijnt te zijn doch zonder aan dit recht de wettelijke gevolgen van de afstamming te verbinden. In uitnemende bewoordingen doet de heer Van der Smissen, professor aan de Luiksche Hoogeschool, in zijn vlugschrift « *La recherche de la paternité* » opmerken: « Dit onderscheid zou de rechtskundigen, doordrongen van de loutere deductieve leerwijze, tegen de borst kunnen stuiten. De Germaansche oplossing berust niet op de strenge logica der regelen van het Romeinsch recht, dat is waar. Doch zij lost het sociaal vraagstuk op, het menschlievend vraagstuk der vaderlijke afstamming van het onechte kind. — Daaruit volgt overigens niet dat de oplossing, door al de Germaansche wetten aangenomen, onlogisch is. De samenleving houdt voor zeker de afstamming van het kind in huwelijk geboren; het belang van de samenleving zelve en de gevestigde waarschijnlijkheid ten voordeele van den echtgenoot, doen deze oplossing aan de hand. Buiten het huwelijk, is het toekennen van het vaderschap onzeker, — niet het vaderschap, want het kind heeft een vader. Daar waar groote waarschijnlijkheid van vaderschap zich voordoet, zal er plicht van onderhoud zijn; er zal geen vaderschap worden toegekend. Is dit niet heel logisch, doch veel logischer in menschlievend opzicht dan het Romeinsch recht en het Napoleontisch recht? » (1)

't Is vooral het nieuw Duitsch Burgerlijk Wetboek, dat, zooals wordt herinnerd door den achtbaren heer Hector Denis in de toelichting van zijn wetsvoorstel betreffende dit onderwerp « omstandig en op de meest billijke en practische wijze niet alleen de rechten der moeder, maar ook de wijze van kwijting der verplichtingen van den vader heeft bepaald ». De ons aanbelangende voornaamste bepalingen van dit wetboek kunnen worden samengevat als volgt:

Het onechte kind en zijn (onderstelde) vader worden niet beschouwd als bloedverwanten (art. 1589). Het kind blijft in de familie zijner moeder (1706). De moeder heeft het recht en is verplicht te zorgen voor den persoon van het kind; nochtans vertegenwoordigt zij het niet in rechten; deze taak is opgedragen aan den voogd (1707).

De vader van het onechte kind is gehouden het kind, tot den leeftijd van 16 jaar, een onderhoud te verschaffen volgens den maatschappelijken stand der moeder. Dit onderhoud bevat al de behoeften des levens, alsmede de kosten van opvoeding en leer (1708). De vader is verplicht tot onderhoud vóór de moeder en de moederlijke bloedverwanten van het kind (1709).

Het onderhoud moet bestaan in het betalen van eene rente in geld. Het kostgeld moet vooraf en om de drie maanden worden betaald (1710).

De overeenkomst, gesloten tusschen den vader en den vertegenwoordiger van het kind nopens het onderhoud voor de toekomst of eene geldelijke regeling, die de verplichting tot onderhoud moet vervangen, dient te worden goedgekeurd door de rechtbank der voogdijen. Kosteloze verzaking aan het onderhoud voor de toekomst is nietig (1714).

De vader moet aan de moeder terugbetalen de kosten der bevalling; haar onderhoud gedurende de eerste zes weken na de verlossing, eindelijk de andere uitgaven, noodzakelijk geworden ten gevolge van de zwangerschap of de bevalling. Dit recht verjaart door verloop van vier jaren, die aanvangen na de zes weken volgende op de geboorte (1715).

Wordt beschouwd als vader, in den zin van bovenvermelde artikelen, hij die samen-

(1) *La Recherche de la paternité*, Brussel, 1905, bl. 11.

woonde met de moeder gedurende het tijdperk der bevruchting, tenzij een ander gedurende hetzelfde tijdperk insgelijks samenwoonde met de moeder. Als wettelijk tijdperk der bevruchting moet worden beschouwd de tijd die verliep van af den 180^{en} dag tot en met den 302^{en} dag vóór de geboorte van het kind (1717).

Na de goedkeuring van het ontwerp door de Kamer der Volksvertegenwoordigers, stuurde de heer Minister van Justitie een ambtenaar van zijn Departement, den heer Michel Halewyck, naar Duitschland, om er de toepassing van de bepalingen van het nieuw Burgerlijk Wetboek betreffende het onderzoek naar het vaderschap ter plaatse te bestudeeren. De uitslagen van deze zending werden onlangs bekendgemaakt in een hoogst belangwekkend en omstandig verslag, waarin de schrijver niet alleen de werking van de Deutsche wetgeving en de practische gevolgen van hare toepassing aantoonde, maar ook de meening samenvat van de rechters en de rechtsgeleerden met wie hij in betrekking kwam tijdens zijne zending. Zijne gezamenlijke waarnemingen schijnen ons ten volle te rechtvaardigen de gevolgtrekking dat « de uiteenlopende meeningen verloren gaan in het algemeen optimisme. Rechtskundigen en zij die zich inlaten met sociale werken, roemen eenparig de voordeelen van een stelsel dat, volgens hen, deze zeldzame verdienste heeft, dat het al de betrokken belangen overeenbrengt. Het belang van het kind, dat het noodige onderhoud ontvangt ; het belang van den vader, wiens verplichting wordt beperkt tot het verstrekken van onderhoud en wiens familiestaat wordt beschermd tegen gemakkelijke vergissingen ; het belang van de moeder, wier taak wordt beperkt tot de zorg voor haar kind ; het belang van de familiën, die door eene minnelijke schikking ontsnappen aan stoornis en tweespalt ; eindelijk, het belang van de samenleving, die niet langer in het kind een verlaten wezen vindt, dat zich uit ellende en wrok bij de eerste gelegenheid tegen haar zal kanten » (1).

De bepalingen, die op dat gebied van kracht zijn in het meerendeel der andere Germaansche Staten (Engeland, Zweden, Noorwegen, Zwitsersche kantons en Vereenigde Staten), komen het stelsel gehugdigd door het Burgerlijk Wetboek van het Deutsche Rijk nabij, behalve dat er overal een tamelijk kort tijdsbestek wordt gesteld voor de ontvankelijkheid van den eisch. Met uitzondering van de kinderen van verloofden, die in sommige landen een bevoorrechten toestand genieten, uit hoofde van het als 't ware officieel karakter der verloving, hebben de onechte kinderen, geboren uit eene zelfs tijdelijke samenwoning, een recht tot onderhoud ten laste van den onderstelden vader ; doch zij blijven in de familie van de moeder. Het pensioen bevat de kosten van onderhoud en van opvoeding. Het houdt op zoodra het kind wordt geacht in staat te zijn in zijn eigen onderhoud te voorzien. De moeder heeft insgelijks het recht om de kosten van hare bevalling terug te vorderen.

Geene uitsluiting wordt uitgesproken tegen in overspel verwekte kinderen ; nochtans hebben zij te Zurich, te Schaffhausen, te Zug, te Bazel, in Argou en in Turgau geen recht op iets, wanneer bewezen kan worden dat de moeder wist dat haar minnaar gehuwd was. Onechte kinderen, zonder vermogende ouders, vallen ten laste van de gemeenschap. Te Bern en in

(1) MICHEL HAEWYCK. *La Recherche de la paternité en Allemagne*, Brussel, 1906. blz. 208.

andere kantons, kan, indien de moeder niet optreedt tegen haren verleider, de gemeente den eisch in hare plaats instellen. De *exceptio plurium* wordt niet steeds toegelaten. Indien de gemeenschap er belang bij heeft eenen vader te vinden, opdat zij ontslagen zou zijn van hare verplichting, neemt men zelfs de gezamenlijke aansprakelijkheid aan van al de mannen die betrekkingen met de moeder hadden gedurende het tijdperk van de bevruchting (Uri en Bazél-buiten). Daarin ligt een soort van collectief vaderschap. Zelfs in het Duitse Rijk — waar de exceptie, gegrond op het wangedrag der moeder, in het Wetboek niet is opgenomen naast de *exceptio plurium* — is het gebeurd dat vrouwen verblijvende in publieke huizen een toevalligen minnaar deden veroordeelen tot betaling van onderhoudskosten wanneer hij het stoffelijk bewijs niet kon aanvoeren dat de moeder omgang had met andere mannen gedurende het wettelijk tijdperk der bevruchting!

Men ziet dus dat niet alles zonder onderscheid dient te worden overgenomen uit het Germaansche recht.

In België werd door de onderteekenaars van de verschillende wetsontwerpen, die trachtten het vraagstuk op te lossen zonder de palen van Napoleon's Wetboek te overschrijden, daarin de afschaffing van artikel 348 heringevoerd opgenomen. Allen zonder uitzondering hebben dadelijk het beginsel opnieuw, dat over 't algemeen het onderzoek naar het vaderschap verboden bleef; zij bepaalden zich bij het regelen van de uitzonderingen, of liever, bij het uitstrekken tot andere min of meer beperkte gevallen, van de eenige uitzondering door het Burgerlijk Wetboek aangenomen voor 't geval dat de geboorte van het onechte kind zou volgen op eene schaking der moeder. — Dit is nog het kenmerk van het ons thans voorgelegd ontwerp.

De Commissie voor de Justitie vroeg zich af of het niet beter ware het stelsel, ingevoerd door het Burgerlijk Wetboek in zake van afstamming van het onechte kind, geheel te laten bestaan en in eene ontleening aan de beginselen van het Germaansche recht het middel te zoeken om al de tegenover elkander staande belangen te vrijwaren, met inbegrip van dit der onechte kinderen zelve.

Om tot dezen tweevoudigen uitslag te geraken, is het niet noodig het ons voorgelegd ontwerp te vervangen door een ander. Eensdeels, kan het volstaan daarin te beperken de bepalingen strekkende om, bij rechterlijke beslissing, het onechte kind in de familie van den onderstelden vader te doen opnemen; anderdeels, daarin uit te breiden de bepalingen strekkende om aan het kind het recht toe te kennen een eisch tot het bekomen van onderhoud in te stellen tegen zijn onderstelden vader en daarin te huldigen het mogelijke recht van de moeder op eene vergoeding. Dit was namelijk het tweevoudig doel van verscheidene amendementen, aan de Commissie onderworpen door den achtbaren heer Picard en die tot grondslag aan hare beraadslagingen hebben gediend.

Het is van belang te doen opmerken dat deze oplossing schijnt te worden goedgekeurd door de meest gezaghebbende voorstanders van de vrouwenrechten, namelijk door hen die vooral hebben bijgedragen om onder het volk eene beweging ten voordeele van de rechten der onechte

Kinderen te verwekken. In Frankrijk werd door den Nationalen Raad der Fransche vrouwen, die, naar men verzekert, 37,000 aangeslotenen telt, een wetsvoorstel opgesteld, dat door den afgevaardigde Marcel Sembat en verscheidene zijner medeleden onlangs in de Kamer werd overgelegd. Dit voorstel legt den onderstelden vader enkel de betaling op van de onderhoudskosten, bepaald naar den stand der moeder en de middelen van den vader, tot aan de meerderjarigheid van het kind. Het voorstel laat het kind niet toe in de familie van den vader, zelfs verbiedt het dezen laatste het kind te erkennen zonder de toestemming van de moeder. Anderdeels geeft het aan de moeder het recht om, bij voorkomend geval, eene schadevergoeding te eischen, die in geen geval minder kan bedragen dan de kosten van de bevalling en van het onderhoud gedurende de drie volgende maanden. Daarop wordt geen uitzondering gemaakt voor de in bloedschande en in overspel verwekte kinderen (1).

In België zelfs, verklaarde eene moedige voorstandster van de vrouwenrechten, Mej. Marie Parent, — na het door de Kamer aangenomen ontwerp misschien wat heftig te hebben geheveld, — in den loop eener voordracht, verleden jaar overgedrukt in het blad van den *Belgischen Bond voor de Vrouwenrechten*, dat zij volkomen instemde met het denkbeeld « om de deur wagenwijd te openen voor het onderzoek, doch van den vader niets anders te eischen dan stoffelijke vergoeding van de veroorzaakte schade ». En zij voegde daarbij : « Het meerendeel der moeders zullen niets beter verlangen dan hare kinderen te behouden, mits zij worden geholpen om ze op te voeden; doch dat men ze dadelijk helpe, op 't oogenblik dat hare ziekelijke toestand en de bestaande vooroordeelen ze verhinderen te werken en zij het meest blootstaan aan ellende en allerlei leed (2). »

Gaat men de beide wegen op, die wij hier op onze beurt aanwijzen, dan zal men niet alleen een redematig en menschlievend werk verrichten, maar tevens wegnemen de voornaamste bezwaren waarvan, in de Kamer, de stemmingen tegen het ontwerp uitgingen. Zonder bezwaar zal men meest al de uitbreidingen kunnen aannemen, die te vergeefs werden gevraagd door de Middenafdeeling, men zal zelfs nog verder kunnen gaan. Men zal het opeischen van de aan kind en moeder verschuldigde vergoedingen gemakkelijker maken voor den eischer en tevens minder hard voor den verweerder en dezes familie; eindelijk, men zal bevorderen de minnelijke schikkingen, van aard om steeds pijnlijke en doorgaans ergerlijke rechtsgedingen te vermijden.

Ik voeg hierbij, dat wij zodoende enkel de voorbeelden van ons oud nationaal recht zullen navolgen. Volgens het Brabantsch gewoonterecht, zooals wij leeren uit Defacqz, hadden alle bastaards, zonder uitzondering, het recht te worden gevoed en opgevoed door hun vader en hunne moeder, tot dat zij in staat waren voor zichzelf te zorgen. Doch zij

(1) *Annales de la Chambre des Députés*, Zittingsjaar 1905, bldz. 292.

(2) Een ontwerp, in dezen zin opgemaakt, werd reeds in 1887 door den heer EMILE VANDERVELDE verdedigd in den schoot van de Conferentie der Jonge Balie, te Brussel.

werden niet opgenomen in de familie van den vader (1). Dergelijke bepalingen kwamen insgelijks voor in het gewoonterecht van andere provinciën.

Dit was ook de oplossing die doorging in het oude Frankrijk, onder den invloed van het canoniek recht : eensdeels, het onbeperkt recht om onderzoek te doen naar het vaderschap ; anderdeels, de gevolgen van dat onderzoek beperkt tot zeer geringe onderhoudskosten (2).

De wet van 18 Brumaire jaar II, die vaak wordt aangehaald als voorbeeld van revolutionnaire wetgeving, kende aan de onechte kinderen dezelfde rechten van erfopvolging toe als aan de wettige kinderen ; doch dit voordeel strekte zij maar uit tot zekere soort van onechte kinderen die ten aanzien van hun vader een bezit van staat konden bewijzen. — Behalve voor dit laatste punt, heeft artikel 340 van Napoleon's Wetboek dus, voor de natuurlijke afstamming, enkel al de vroegere wetgevingen bekrachtigd ; doch de bewerkers van dat wetboek hebben, onder den invloed van de herinnering aan de misbruiken gepleegd vóór de Omwenteling, nagelaten er de rechtsvordering tot bekoming van onderhoudskosten ten bate der onechte kinderen bij te voegen en te regelen.

Deze leemte zullen wij trachten aan te vullen.

I. — *Wij zullen niet afwijken van het logisch verband der rechtsbeginselen die de afstamming regelen.*

Het toekennen van het vaderschap spruit voort uit een physiologisch feit, dat onmogelijk met zekerheid kan worden vastgesteld. Het berust uitsluitend op het vermoeden van de trouw der vrouw. De wet steunde dit vermoeden op het feit van het huwelijk : *Is pater est quem nuptiae demonstrant*. Door het niet toepassen van dit vermoeden ingeval van concubinaat, vermoedt men niet, zooals in de Kamer is beweerd, de ontrouw der vrouw in eene vrije vereeniging ; men weigert eenvoudig het vermoeden van getrouwheid, dat de wetgever heeft verbonden aan de wettige vereeniging, ook op de onwettige vereenigingen toe te passen. Dat is de grondslag, waarop in gansch de Westersche beschaving de inrichting der familie berust. Het beginsel, dat het huwelijk alleen de familie sticht, duldt slechts drie, overigens volkomen gerechtvaardigde, uitzonderingen : de aanneming, die ondergeschikt blijft aan zeer strenge voorwaarden ; de wettiging, die voortspruit uit een herstellend huwelijk, en de erkenning bij authentieke akte, die den uitdrukkelijken en ongedwongen wil des vaders onderstelt.

In het Fransche Wetboek komt er ook wel — wat meer is dan eene uitzondering — eene strijdigheid voor, namelijk de bepaling die het vaderschap doet vermoeden, wanneer de vrouw werd geschaakt. Verder zullen wij uiteenzetten om welke redenen uwe Commissie voorstelt ze weg te laten. Daarentegen behelst het ontwerp der Kamer eene nieuwe uitzondering met breeder en doeltreffender gevolg — voor zooveel het eene uitzondering is

(1) DEFACQZ, *Ancien Droit belge*, t. I, blz. 400. — BRITZ, *Mémoire sur l'Ancien Droit belge*, in de *Mémoires*, in-4°, de l'Académie royale de Belgique, d. XX, 2e gedeelte, blz. 556.

(2) DEMOLOMBE, *Cours de droit civil*, d. III, n° 376.

en niet eenvoudig een vorm van de vrijwillige erkenning.— Ook aarzelden wij niet er ons zonder voorbehoud mede te vereenigen. Het geldt het geval waarin het onechte kind het bezit van staat kan inroepen overeenkomstig artikel 321 van het Burgerlijk Wetboek. Zooals werd gezegd door den heer Duveyrier — wiens gevoelen de achtbare heer Mabilie aanhaalde in de overwegingen van zijn wetsvoorstel — « dit betoog is het machtigste dat kan worden uitgedacht. — « Het bezit van staat, schrijft insgelijks Demolombe, is eene onafgebroken, aanhoudende erkenning die iederen dag, ieder uur wordt bekrachtigd en aldus in de hoogste mate alle mogelijke waarborgen van vrijheid en oprechtheid oplevert (1). » — Men mag hier bijvoegen, dat het zelfs op de erkenning bij authentieke akte dit voordeel heeft, dat het de toetreding van de familie des vaders, ten minste de stilwijgende toetreding, in zich besluit.

II. — *Wij zullen de klassen van onechte kinderen, op welke de wet van toepassing zijn zal, aanmerkelijk kunnen uitbreiden.*

Het door de Kamer aangenomen voorstel brengt voor de kinderen, die er het voordeel van genieten, het recht op onderhoud mede. Toch moest de heer Minister van Justitie dit gevolg nader bepalen door een amendement. Maar hoeveel onechte kinderen zullen in staat zijn daaruit voordeel te trekken?

Eensdeels ging de Kamer uit van den wensch om zooveel mogelijk de rechten der onechte kinderen uit te strekken. Anderdeels werd zij weerhouden door de vrees voor misbruiken, waarop de achtbare Minister bij den aanvang van de beraadslaging wees in deze bewoordingen: « Misbruik, van den eenen kant, in de uitoefening van het recht tot handelen, omdat het instellen tegen iemand van eene vordering tot onderzoek naar het vaderschap, menigmaal den toestand en het aanzien van den betrokken persoon in ruime mate benadeelt en men dus daarvan gemakkelijk een middel tot afdreiging kan maken. Gevaar, van den anderen kant, bijzonder erg gevaar voor eene verkeerde beslissing, want deze verwekt eene zeer diepe stoornis; zij treft niet alleen het geldelijk belang van hem die ten onrechte wordt verklaard de vader van het kind te zijn, maar ook de rechten en de rust van zijne familie en van de samenleving. »

Onder deze omstandigheden was het te vreezen, dat men slecht werk zou verrichten. Door den achtbaren Verslaggever der Middenafdeeling werd niet ten onrechte gezegd: « Bepèrkt gij niet zoozeer het voorstel der Middenafdeeling, dat het door de wet veroorloofd onderzoek bijna niet zal kunnen geschieden? »

Men leze al de wetgevingen van andere landen, geen enkeleuitgezonderd, en men zal zien dat daarin wordt bevestigd de als 't ware wiskundigeregel volgens welke *de uitgebreidheid van de rechten, toegekend aan het onechte kind, in omgekeerde verhouding staat tot het getal kinderen die het voordeel daarvan zullen genieten.* — « 't Is een misslag, schrijft de heer Halewyck, die het gevoelen van de Duitsche rechtskundigen samen-

(1) DEMOLONBE, *Cours de droit civil*, d. III, n° 478.

vat, welken sommige wetgevers begaan, wanneer zij beginnen met aan het onderzoek naar het vaderschap aanzienlijke en uitgestrekte gevolgen te verbinden. Nadien is men verschrikt over de sociale gevolgen van dergelijke hervorming, en om de erge stoornis te vermijden, waartoe eene verkeerde beslissing aanleiding geven zou, legt men voor de bewijzen de strengste vereischen op. Wat volgt daar uit? De rechtsvorderingen tot onderzoek naar het vaderschap, die in 't meerendeel der gevallen geen uitslag kunnen hebben als men niet rekening houdt met vermoedens, worden te vergeefs ingesteld, en al spoedig wordt de wet eene doode letter. Zoo heeft de wetgever, doordien hij eene overmatige edelmoedigheid te zijnen opzichte wilde betoonen, enkel het recht van het onechte kind verlamd. »

Er is zelfs een land, dat in dit opzicht eene zeer zonderlinge ervaring opdeed, met name het Groothertogdom Baden. Toen het 't Wetboek van Napoleon aannam, had het de uitzonderingen op het beginsel waarbij het onderzoek naar het vaderschap is verboden, aanmerkelijk uitgebreid. « Feitelijk, zegt de heer Halewyck, leverde de hervorming onbeduidende uitslagen op, zoo dat men om eene minder denkbeeldige bescherming te verschaffen aan de onechte kinderen, in 1851 het Wetboek moest aanvullen met eene wet die tevens ruimer was voor het bewijs van het vaderschap en meer beperkend voor de gevolgen daarvan. »

Toen het nieuw Burgerlijk Wetboek voor het Duitsche Rijk nog enkel in ontwerp bestond, heeft een uitstekende rechtsgeleerde en socioloog, die een zijner talrijke werken schreef om op welsprekende wijze de zaak der onechte kinderen te bepleiten, de heer Raoul de la Grasserie, de Duitsche wetgevers gelukgewenscht, omdat zij de meest doortastende oplossing van het vraagstuk voorbereidden wat betreft de bevoegdheid om onderzoek naar den vader te doen; doch onmiddellijk daarna, verweet hij hun dat zij verder terugweken dan het Fransch Burgerlijk Wetboek, doordien zij aan het kind elk ander recht ontzegden dan dat eener vordering tot onderhoud : « Waar bestaat dan, schreef hij, die wijsgeerige, die wetenschappelijke geest, waarop onze naburen zoo zeer hebben geroemd? »

En nochtans moest hij ook, eenige bladzijden verder, het bestaan van het algemeen feit, waarop ik hierboven heb gewezen, vaststellen in deze bewoordingen : « De wetten die schier zonder beperking het onderzoek naar het vaderschap toelaten en dus heel vrijzinnig schijnen, beperken de gevolgen daarvan in zoodanige mate, dat de nuttige uitwerking van dit vaderschap is beperkt tot eene vordering tijdelijk onderhoud; en zij, die van de gevolgen van de natuurlijke afstamming volkomen gelijkstellen met die van de wettelijke afstamming, verbieden daarentegen volstrekt het bewijs daarvan, want zij nemen enkel de vrijwillige erkenning aan (1). »

De ervaring heeft overigens uitspraak gedaan : Uit de statistieken, opgegeven door den heer Halewyck, blijkt dat in Duitschland de groote meerderheid van de onechte kinderen het pleit wonnen door vrijwillige of

(1) R. DE LA GRASSERIE, *De la paternité naturelle*, Parijs, 1893, blz. 6.

gerechtelijke schikkingen. Te Straatsburg bedraagt de verhouding meer dan 97 t. h. (met inbegrip van de erkende kinderen (1)).

Hoe het ook zij, onbetwistbaar zou het invoeren van het Duitsche stelsel niet alleen veroorloven de klassen uit te breiden van de kinderen waarop de wet van toepassing zijn zou, maar het zou ook den goeden uitslag van hunne eischen vergemakkelijken en versnellen.

Wat zullen zij daarbij verliezen ?

a) Het platonisch recht om den naam van den vader te voeren. — Men weet dat dit recht niet eens werd aangenomen door de Middenafdeeling der Kamer, hoe geneigd zij ook was om de rechten der onechte kinderen uit te breiden. De Middenafdeeling, zoo zegt de Verslaggever, de achtbare heer Colaert, achtte eenparig « dat het onredelijk ware, en dat het met de beginselen weinig zou overeenstemmen in eene afzonderlijke wet te beslissen dat het gerechtelijk erkende kind den naam aanneemt van den vader wien het verklaard werd toe te behooren ». Nochtans schijnt de nieuwe bepaling, die de gevolgen van de gedwongen erkenning gelijkstelt met die van de vrijwillige erkenning — ofschoon de heer Minister van Justitie verklaarde dat de vraag onopgelost blijft — voor het onechte kind, wiens vaderlijke afstamming bij vonnis werd vastgesteld, het recht mede te brengen om den naam des vaders te dragen. Dergelijke oplossing kan niets anders dan de verbittering aanvuren van de familiën die haren naam beschouwen als een gemeenschappelijken eigendom.

Zal het onechte kind, bij vonnis verbonden aan de familie des vaders, aldus de minachting ontgaan, die gehecht is aan zijne geboorte, — de vader zij al of niet gekend ? — Het zal enkel de aandacht hebben gevestigd op zijnen onregelmatigen toestand, door een rechtsgeding dat ergerlijk zijn zal èn voor zijn vader èn voor zijne moeder ;

b) Het recht om te worden opgenomen in familiën die hen verstooten. — Men hoeft zich geen verkeerd begrip te vormen : in den huidigen staat onzer zeden, is de opneming van een onecht kind in den schoot eener familie, voor deze eene vernedering en een verval. Uitgesproken door een vonnis, zal zij worden beschouwd als eene gerechtelijke schandvlek. — En zal de vader niet meer dan ooit verbitterd zijn tegen den eischer ? « Is het », zooals Mejuffer Parnet zegde, « niet te vreezen dat hij zich op den onschuldige zal wreken over de lasten die hem zijns ondanks worden opgelegd ? En hoe groot zal niet de wanhoop der moeder zijn, indien hij, gebruik makende van zijn recht, haar het kind ontruikt, dat zij heeft gevoed en opgebracht en dat tot dan toe geene andere liefde kende dan de hare ? »

In Duitschland ontzegt de wet zelfs den vader het recht, de opvoeding van het onechte kind op zich te nemen zonder de toestemming van de moeder. « Het Wetboek, schrijft de heer Halewyck, gaf den vader het recht niet, het kind zelf op te voeden, daar het niet wilde dat hij naar goeddunken den innigen band tusschen moeder en kind zou kunnen verbreken... Zelfs wanneer de moeder toestemt in eene overeenkomst van dien aard, laat de rechter der voogdijschappen zelden de uitvoering daarvan toe. In het wan-

(1) HALEWYCK, blz. 96.

trouwen deelende, dat de opstellers van het Wetboek koesterden, ducht hij dat het voorstel van den vader zou kunnen uitgaan van deze zelfzuchtige drijfveer: de kosten tot het strengste minimum te beperken. Welnu, de ervaring heeft hem geleerd dat het kind, in dergelijke onderstelling, gevaar loopt te worden verwaarloosd, slecht opgevoed en zelfs mishandeld. Wat aangaat de familie van moederszijde, die schier altijd het kind aannam, deze zal des te minder geneigd zijn het te verwaarloosen, daar zij, vooral onder de behoeftige standen, de kosten van zijn onderhoud niet meer hoeft te dragen. »

c) Wel is waar, wordt het recht van erfopvolging toegekend aan de bij authentieke akte erkende kinderen.—Men mag echter niet vergeten, dat in meest al de gevallen dit recht te niet zal worden gedaan door de bepalingen van artikel 337. Het onechte kind zal slechts een deel in de erfenis, en dan nog in beperkte mate, ontvangen, wanneer zijn vader overlijdt zonder wettige erfgenamen na te laten, gesteld dat de overledene zijn vermogen niet onkenbaar heeft gemaakt om te vermijden dat eenig deel van zijne goederen overgaat op een kind, hem opgedrongen door eene uitspraak van het gerecht.

III. — *Wij zullen de uitzondering die wordt gehandhaafd ten nadeele van in overspel verwekte kinderen; gemakkelijker kunnen beperken.*

Het schijnt dat de klasse der in bloedschande verwekte kinderen ter zijde mag worden gelaten, tenzij om te handhaven de eenparig door de Kamer aangenomen bepaling die het recht te worden erkend uitstrekt tot de kinderen geboren uit ouders tusschen welke het huwelijk kon voltrokken worden met toelating van de Regeering. In de andere gevallen dient te worden aangemerkt, dat het in bloedschande verwekte kind reeds uit hoofde van zijne moeder behoort tot de familie des vaders, met al de gevolgen die deze onregelmatige afstamming medebrengt. Daarenboven vatten wij niet goed welk zedelijk belang het voor een onecht kind kan opleveren te doen verklaren dat het in bloedschande is verwekt.

Voor in overspel verwekte kinderen is de toestand verschillend. De bestaande wetgeving ontzegt hun elke authentieke erkenning: zij kunnen onderhoud van hunnen vader slechts eischen, wanneer zij werden erkend uit onachtzaamheid of getroffen door een vonnis tot ontkenning. Is dat voldoende? Er is een zeer indrukwekkende beweegreden; zij werd overgenomen in de nota van de minderheid der Middenafdeeling, en komt hierop neer, dat men op die wijze de straffeloosheid van den vader verzekert, juist omdat zijne schuld zwaarder is. Zooals Mev. Hector Denis zegde op een Congres voor vrouwenontvoogding, zodoende begunstigt men den man die in staat is twee vrouwen te gelijk te bedriegen.

Een lid der Commissie deed opmerken, dat deze uitsluiting van in overspel verwekte kinderen nergens voorkomt in het Germaansche recht. Ten hoogste in enkele Zwitsersche kantons wordt de rechtsvordering ontzegd aan de moeder die wist dat haar minnaar gehuwd was. Nergens elders wordt eenig onderscheid gemaakt tusschen in overspel verwekte kinderen

en eenvoudig onechte kinderen. Dit lid der Commissie meent niet dat deze uitbreiding van de wet aanleiding gaf tot misbruiken.

De Commissie vereenigde zich niet met deze zienswijze, daar zij van gevoelen was dat het uitvoeren van de hervorming aldus gevaar zou loopen. Overigens is zij van oordeel, dat men, door te veroorloven dat gehuwde mannen in een geding worden betrokken, stoornis in de gezinnen kan verwekken, de echtgenoot onrechtvaardig kan treffen in hare rust en waardigheid, eindelijk aanleidingen zou kunnen geven tot meer echtscheidingen met de noodlottige gevolgen die het verbreken van den huwelijksband medebrengt voor de wettige kinderen; dus moet men van twee kwaden het minste kiezen.

Doch zij was ook van meening dat deze tegenwerpingen minder steek houden, wanneer geene stoornis in het gezin meer is te duchten, hetzij omdat zij reeds ontstond ten gevolge van overspel gerechtelijk, bewezen door eene rechtsvordering tot ontkenning, hetzij omdat de huwelijksband is ontbonden door het overlijden van de echtgenoot of door eene echtscheiding, uitgesproken om de eene of andere reden.

De achtbare heeren Giroul en Janson hadden in de Kamer een amendement in dezen zin voorgesteld, doch het werd verworpen door zitten en opstaan. Daartegen werd ingebracht, niet meer de vrees om de argelooze of gelatene echtgenooten onoordeelkundig te storen, maar wel de minachting die het zou werpen op de instelling van het huwelijk, indien in overspel verwekte kinderen, eenmaal erkend, door eene latere wettiging konden geplaatst worden op gelijken voet met de wettige kinderen. Deze tegenwerping vervalt wanneer er enkel sprake is van een eisch tot onderhoud, die niet kan dienen tot grondslag aan eene wettiging.

De Commissie wil echter verder gaan en derhalve stelt zij voor, het verbod te doen ophouden wat betreft de vrijwillige erkenning zoowel als de rechtsvordering tot bekoming van onderhoudskosten. De beweegredenen waarop zij steunde, worden uiteengezet in artikel 342bis van het ontwerp der Commissie.

IV. — *Wij zullen gelegenheid vinden tot het bekrachtigen en algemeenmaken van de rechtspraak welke aan de moeder het recht geeft op schadevergoeding.*

De Kamer vereenigde zich met hare Middenafdeeling, door in het ontwerp enkel de belangen van het kind in acht te nemen. Schijnt het echter niet dat men den weg zou kunnen opgaan, aangewezen door de rechtspraak welke het recht der moeder op schadevergoeding huldigde, wanneer de onderstelde vader bedrog pleegde, zich aan eene grove fout schuldig plichtig maakte of eene uitdrukkelijke verbintenis aanging?

De wetgever kan enkel zijn zegel hechten aan deze bijzondere toepassing van de algemeene beginselen die gelden in zake van schadeloosstelling of ingeval van verbintenissen, vrijwillig aangegaan tot vergoeding. De Commissie meende dat men nog een stap verder moest gaan door den verweerder, wiens aansprakelijkheid ten aanzien van het kind bewezen is, te verplichten de moeder te vergoeden, zelfs ingeval hij haar geene schade-

vergoeding zou moeten betalen overeenkomstig artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek.

Het is waar, menigmaal werd aangevoerd dat wanneer er vanwege den onderstelden vader geene voldoende schuld bestaat om de toepassing van dit artikel te billijken, de moeder haar deel heeft in de verantwoordelijkheid voor de betrekkingen, waaraan de geboorte des kinds is toe te schrijven, en dat zij bijgevolg niet is gerechtigd uit dien hoofde eene vergoeding te eischen. Doch er dient rekening te worden gehouden met de onbekwaamheid tot arbeid, met het stoffelijk lijden en de lichamelijke gevaren, ja met de zedelijke vernedering die de vrouw alleen heeft te verduren. Het is billijk dat degene die ondersteld wordt te hebben medegewerkt tot hare bevruchting, dezen ongelijken toestand te haren voordeele in acht neemt bij het verdeelen van de lasten eener gemeenschappelijke verantwoordelijkheid.

In de arbeidsovereenkomst stemt ook de werkman er in toe, zich aan zekere gevaren bloot te stellen; nochtans wordt de werkgever door de nieuwe wet verplicht hem ten gevolge van een ongeval eene vergoeding te betalen, zelfs al bestond van de zijde van het slachtoffer onvoorzichtigheid of schuld.

Laat ons aanstippen dat men onder het beheer van het vroegere Belgisch recht nog verder ging. Bestonden er verzwarende omstandigheden, dan moest de vader, behalve de verplichting het kind ten zijnen laste te nemen, aan de moeder een werkelijken bruidschat geven, zoo hij haar niet wilde huwen. *Duc vel dota* (1).

V. — *Wij zullen de minnelijke regeling van de betwistingen bevorderen.*

De ondertekenaars van het eerste voorstel hadden met het loffelijkste inzicht bedongen, dat aanelke rechtsvordering tot onderzoek naar het vaderschap of naar het moederschap zou voorafgegaan eene verschijning van partijen voor den voorzitter der rechtbank, zonder zich te doen bijstaan van raadslieden. Deze wijze van rechtspleging werd door de Kamer aangenomen. Geldt het een eisch tot onderhoud, dan is het zeer goed te begrijpen dat er een vergelijk wordt getroffen, en wij denken dat het in meest al de gevallen zal worden getroffen in den loop van die voorafgaande verschijning, evenals in Duitschland, waaraan meest al de rechtsgedingen op dit gebied, een einde wordt gesteld door de rechtspleging tot verzoening (2). Daarentegen is eene minnelijke schikking over eene inroeping van staat niet goed te begrijpen. Ongetwijfeld kan men voor geld menigmaal verkrijgen dat de eischende partij afziet van haren eisch. Doch waartoe dient dan deze nuttelooze omweg, zonder te spreken van den zonderlingen toestand waarin men den voorzitter wil brengen, wanneer het er zal op aankomen tot een vergelijk aan te zetten, niet over den omvang van eene schade, maar in eene zaak van afstamming die geacht

(1) BRITZ, *Code de l'ancien Droit belge*, d. II, blz. 559.

(2) HALEWYCK, *op. cit.*, blz. 57. — Te Bonn hebben, op 315 zaken, die aanleiding gaven tot eene minnelijke schikking tusschen partijen, slechts 91 geleid tot een debat vóór de gewone burgerlijke rechtsmacht.

in betrekking te staan tot de openbare orde? Verder dient te worden aangemerkt dat, waar het eene zaak van afstamming gelden zal, het gewichtig vraagstuk het welk op 't spel staat den eischer minder toegevend zal maken en afdreiging zal bevorderen.

Hier dient te worden bijgevoegd dat, indien het Ontwerp van Wet, zooals het ons werd overgemaakt, zelden de eischen der onechte kinderen zal inwilligen, uit hoofde van de beperkingen die daaraan werden toegebracht tijdens de behandeling, het niettemin een grooter getal rechtsvorderingen zal doen ontstaan. Dat is vooral het gevaar, op een gebied waar het schandaal vaak minder gelegen zal zijn in den afloop dan wel in het feit zelf van het geding.

VI. — *Wij zullen twistvragen oplossen, die de zedelijke waarde van het ontwerp verzwakken.*

Werd het Germaansche stelsel toegepast, dan zou het een einde maken aan het verschil van gevoelen dat zich in de Kamer vooral uitte en aanleiding gaf tot het meerendeel der onthoudingen bij de eindstemming, ofschoon het enkel eene overgangsbepaling gold.

De achtbare Minister van Justitie had een aanvullend artikel voorgesteld, luidende: « Deze wet is alleen van toepassing op de kinderen geboren na den driehonderdsten dag volgende op hare bekendmaking. »

Deze tekst, eene eerste maal aangenomen door zitten en opstaan, werd in tweede lezing, en op het einde van eene woelige zitting, verworpen met drie stemmen meerderheid.

Te vergeefs had de heer Minister van Justitie doen gelden, in eene reeks beschouwingen die niet werden weerlegd: dat men de terugwerkende kracht van den maatregel als een twistappel onder de rechtsgeleerden zou gooien. Dat het niet billijk zou zijn de wet toe te passen op lieden die, de wijziging in de wetgeving niet kunnende voorzien, niet noodig hadden geoordeeld, wellicht gedurende zes en twintig jaar, hunne middelen tot verdediging te bewaren, als daar zijn: brieven, oorkonden, enz.; — dat men aan eene gansche reeks onechte kinderen de middelen zou verschaffen om terug te komen van de vaak bezwarende schikkingen, uit eigen beweging ingewilligd door vaders die er aan hechtten de gevolgen van hunne schuld geldelijk te vergoeden; eindelijk, dat men gevaar liep, erfenissen te heropenen, die sedert vijf en twintig jaar waren afgesloten!

De voorstanders van de tegenovergestelde oplossing beweerden dat het, op 't oogenblik waarop het recht tot onderzoek naar het vaderschap was erkend, overdreven zou zijn, daarvan uit te sluiten al diegenen welke werden geboren vóór de afkondiging van de wet. Daarop zou men kunnen antwoorden dat dit ook het geval is met al de wetten die de rechtsbetrekkingen tusschen de burgers wijzigen. Zóó laat de ongevallenwet buiten hare werking de slachtoffers van ongevallen gebeurd vóór dat zij in werking is getreden. Het is waar, daarop wordt geantwoord dat het thans eene wet geldt die betrekking heeft op den staat van personen en dat soortgelijke wetten van toepassing zijn op de personen, zoodra ze zijn afgekondigd.

Ondersteld dat de tegenwerping in rechte gegrond zij (en men weet dat het betwist wordt), dan belet niets den wetgever, wanneer hij ten gunste van zekere rechtshoorigen het recht invoert een tot dan toe niet ontvankelijken eisch in te stellen, de vereischten tot ontvankelijkheid te regelen en zelfs te beperken, mits hij rekening houdt met alle betrokken belangen.

Hoe het ook weze, dit geschilpunt wordt minder scherp en dient zelfs weg te vallen, indien het ontwerp niet wordt aangenomen met de door ons voorgestelde wijzigingen. Er bestaat geene enkele gegronde reden om het voordeel van de hervorming niet uit te strekken tot de onechte kinderen, wanneer er bezit van staat zou zijn op 't oogenblik dat de wet wordt afgekondigd. Voor de andere klassen van onechte kinderen moet de vordering tot bekoming van onderhoudskosten, de eenige welke wij hun zouden toekennen, worden geregeld door de algemeene beginselen, krachtens welke eene wet niet op terugwerkende wijze, zelfs met het oog op burgerrechtelijke vergoeding, handelingen treffen mag die plaats hadden vóór de afkondiging der wet, het moge te doen zijn om wanbedrijven, om niet opzettelijke vergripen of enkel om handelingen die door de zedenleer worden gewraakt. Dat wil zeggen dat de vordering tot bekoming van onderhoudskosten enkel kan worden toegestaan aan de kinderen verwekt na de afkondiging der wet. Aldus werd het overigens verstaan door den Duitschen wetgever, toen hij de bepalingen van het nieuwe Deutsche Wetboek betreffende de gevolgen van vermoedelijk vaderschap uitstreckte tot de Rijnprovinciën, die tot dan toe door het Wetboek van Napoleon werden beheerd.

WERKZAAMHEDEN VAN DE COMMISSIE.

De Commissie voor de Justitie besteedde vijf zittingen aan het onderzoek van het ontwerp.

In de algemeene beraadslaging waarbij werd gehandeld én over het oorspronkelijk ontwerp én over de amendementen van den achtbaren heer Picard strekkende om de regeling van de vordering tot bekoming van onderhoudskosten te verkiezen boven de vordering tot verklaring van afstamming, heeft een lid het stelsel van deze amendementen fel bestreden.

Hij legde hun namelijk ten laste dat zij een onrechtvaardig stelsel huldigen en breken met de beginselen van ons burgerlijk recht. Hij acht onlogisch het denkbeeld om twee soorten van onechte kinderen in te stellen : de eenen, die al de rechten zouden hebben voortspruitende uit vrijwillige erkenning bij authentieke akte ; de anderen, die enkel recht op onderhoud zouden hebben. Het kind moet niet lijden door de nalatigheid of den tegenzin zijns vaders om het te erkennen. Eene schuld is volkomen verschuldigd of in 't geheel niet. Ofwel zijn de bewijzen van het vaderschap ontoereikend, en dan heeft het kind geen recht op iets ; ofwel zijn zij toereikend, en dan moet men aan den eischer al de

voordeelen verleenen, die zijn toegekend aan de vrijwillige erkenning, en en niet enkel eene schuldvordering tot bekoming van onderhoudskosten. De schuld van den vader jegens zijn kind omvat niet enkel de kosten van onderhoud ; hij heeft ten zijnen opzichte verplichtingen tot bescherming, tot bewaking, tot opvoeding, tot onderwijs ; hij is het zijnen naam, een deel van zijne erfenis, enz. verschuldigd. Hem veroorloovende zich aan de gewichtigste van deze verplichtingen te onttrekken door betaling van de onderhoudskosten, verlaagt men eene zaak van staat tot eene geldzaak. Wanneer men zich uit den slag zal kunnen trekken met eene tijdelijke rente, zullen de gevallen van verleiding toenemen en zal erkenning bij authentieke akte steeds zeldzamer worden. Schandaal en afdreiging zullen niet geringer zijn, doordien het eene vordering tot bekoming van onderhoudskosten geldt en niet een eisch tot verklaring van afstamming.

Wij kunnen enkel het achtbaar lid dank zeggen, omdat hij, met zijne gewone kranigheid en zijn gewoon talent, zonder onderscheid al de tegenwerpingen herhaalde, die konden ingebracht worden tegen het stelsel dat ten slotte door de Commissie werd aangenomen ; want op die wijze heeft hij ze wellicht in staat gesteld, het ingewikkeld rechtskundig vraagstuk van het onderzoek naar het vaderschap beter en van al zijne zijden te beschouwen, een vraagstuk waarin vooral de gemakkelijke oplossing van de eenzijdige standpunten en de overdrijvingen van eene tot het onlogische gedreven redeneerkunde dienen te worden vermeden.

In den loop der beraadslaging werd door verscheidene leden geantwoord nagenoeg als volgt :

In de eerste plaats, is het onjuist te zeggen dat het dilemma zoo duidelijk wordt gesteld tusschen de zekerheid en de onmogelijkheid van het vaderschap.

In vraagstukken betreffende de afstamming, zijn er graden van zekerheid waarvoor het billijk is eene verschillende oplossing aan te nemen. Vooreerst heeft men de volstrekte zekerheid, voortspruitende uit het feit der bevalling ; 't is zelfs daarop dat de Duitsche wetgever kon steunen om ten opzichte van de moeder, het onechte kind gelijk te stellen met het wettig kind en het eene plaats te geven in de familie van moederszijde. Het toekennen van het vaderschap is, in elk geval, onzekerder, vermits het, zelfs in den echtstaat, enkel voortspruit uit een wettelijk vermoeden, en dan nog kan dat vermoeden worden vernietigd door de rechtsvordering tot ontkenning. Met des te meer reden is het vaderschap van onechte kinderen niet anders dan eene mogelijkheid, voldoende om aanleiding te geven tot een recht op schuldvordering, onvoldoende om daarop een familierecht te steunen. Wordt deze mogelijkheid gestaafd met de uitdrukkelijke, plechtige en doordachte bevestiging van hem die het best weet waaraan zich te houden wat aangaat de omstandigheden van zijne betrekkingen met de moeder, zoo oordeelde de wetgever met reden dat de wet de overeenstemming der belangen niet moest dwarsboomen en dat er aanleiding bestond om aan die wijze van vrijwillige erkenning de gevolgen toe te kennen, die de onderstelde vader zelf daaraan wilde verbinden. Doch buiten dat geval, zou het overdreven zijn dat de mogelijkheid, of, zoo men wil, het risico van het vaderschap aanleiding gaf tot een werkelijk recht van afstamming.

Al heeft de vader, theoretisch, dezelfde verplichtingen jegens al zijne kinderen-wettige, onechte, erkende en niet erkende, toch stelt het Wetboek zelf hier onderscheidende klassen van rechten in. Vooreerst heeft men de wettige kinderen, op welker rechten het nutteloos is aan te dringen. Vervolgens komen de erkende onechte kinderen, wier rechten beperkt zijn, vooral in het opzicht van erfopvolging. In de derde plaats, komen de in overspel of in bloedschande verwekte kinderen, om zoo te zeggen toevallig erkend in eene authentieke akte; zij kunnen nog slechts eene vordering tot bekoming van onderhoudskosten instellen. In de vierde plaats, komt de massa van de onechte kinderen, die thans geen recht hoegenaamd hebben. 't Is het meerendeel van de ongelukkigen, behoorende tot deze vierde klasse, welke wij willen overbrengen naar de derde, waar zij ten minste van hunnen vader de stoffelijke levensbehoeften zullen erlangen, het onderhoud gegrond op het vaderschap. Hier zullen wij enkel eene rechtspraak bekrachtigen, regelen en uitbreiden die sedert jaren werd bevestigd door de Belgische en Fransche rechtbanken. Komt daarin iets vóór dat niet volstrekt strookt met het recht?

Wil men verder gaan en het kind met geweld opdringen aan het gezin van den vader, dan worden de blijkbare feiten en maatschappelijke toestanden opgeofferd aan de zoogezegde logica. Het mag worden gezegd dat in 99 gevallen op 100, ondanks wetten en rechtbanken, die in dit opzicht even onmachtig zijn, het kind, bij rechtsdwang opgelegd, nooit bij den vader de gevoelens en de zorgen zal vinden, welke deze laatste bewaart voor zijne wettige kinderen of zelfs voor kinderen die hij vrijwillig erkende. Zoo het onechte kind kans heeft om, onder deze omstandigheden, bescherming en genegenheid aan te treffen, zal het niet uitsluitend bij zijne moeder zijn?

Dat is, zoo werd gezegd, eene zaak van afstamming verlagen tot eene geldzaak. Doch kan er vooreerst wel sprake zijn van afstamming, in de gevallen waar het vaderschap zich voordoet als eene eenvoudige mogelijkheid? En waar ligt vervolgens het gevaar, zoo de wetgever van de voordeelen, voortspruitende uit de afstamming, een bijzonder recht afscheidt, dat juist strekt om de schreeuwendste en smartelijkste misbruiken van het bestaande stelsel te verhelpen: de stoffelijke verwaarloozing van de onechte kinderen alsmede de onbillijke lasten die op de moeders vallen. — Moest het waar zijn, dat de belangen der zeden en der samenleving verbieden, op dit gebied geldelijke overeenkomsten te bevorderen, zooals er thans reeds voorkomen, dan zou men moeten afzien van de verzoeningsproceduur, die door de Kamer werd ontworpen; men zou integendeel de processen moeten bevorderen, trachten ze te vermenigvuldigen, wellicht ze ambsthalve instellen, tot groot genoegen van de liefhebbers van ergernis; eindelijk de overeenkomsten, in dergelijke zaken gesloten, ongeldig en niet gesloten verklaren. Dit is, volgens ons, niet de rol van den wetgever op burgerrechtelijk gebied. Wij meenen integendeel, dat het zijn plicht is, de minnelijke schikkingen onder de burgers te bevorderen, vooral in zaken waar het rechtsgeding niet enkel den verweerder, maar ook zijne familie treft. In dit opzicht zijn de uitslagen van de Duitsche wetgeving beteekenisvol. Met dit stelsel zal de

ergernis der rechtsgedingen wellicht niet minder weerklank hebben, doch voorzeker zal zij minder vaak voorkomen, omdat men het niet zal brengen tot pleitredenen, wellicht zelfs niet tot dagvaarding.

Het ware overbodig de bewering te weerleggen, dat er meer gevallen van verleiding zouden voorkomen dan thans, omdat de verleiders — die zich thans kunnen onttrekken aan allerhande vergoeding — zich met geld uit den slag zullen kunnen trekken. Evenmin is het te hegripen waarom het instellen van eene vordering tot bekoming van onderhoudskosten tegen weerbarstige vaders, diegenen zou ontmoedigen, welke, zeker zijnde van hun vaderschap, hunne toevlucht zouden willen nemen tot vrijwillige erkenning, om zekere voordeelen toe te kennen aan hunne onechte kinderen : kunnen zij zich nu reeds niet met geld daaraan onttrekken, — en zelfs zonder iets te betalen?

Kortom, de wetgevers die de werkelijke toestanden in acht hebben genomen om het vraagstuk op te lossen door den eisch tot bekoming van onderhoudskosten, verwierven uitslagen waarvan het gewicht door iedereen wordt erkend; terwijl zij, die beweerden op het gebied der beschouwingen te blijven, tot niets geraakten of slechts schijnbare hervormingen tot stand brachten. Tusschen beide stelsels valt er te kiezen.

Tengevolge van deze beraadslaging, loste de Commissie voor de Justitie, met zes stemmen tegen ééne, de vraag op, of er aan de onechte kinderen eene rechtsvordering tot bekoming van onderhoudskosten tegen den onderstelden vader moet toegekend worden, zonder hun het recht te verleen en al de gevolgen der afstamming te eischen, namelijk het recht om den naam des vaders te voeren, deel te hebben in zijne nalatenschap, al de rechten van het vaderschap uit te oefenen en te ondergaan, enz.

Insgelijks loste zij in bevestigenden zin, met zes stemmen tegen ééne onthouding, het tweede vraagstuk van beginsel op, namelijk de toelating van de moeder tot het mogelijke recht om eene vergoeding te eischen boven het recht van het kind op onderhoud.

Deze vraagstukken afgedaan zijnde, ging zij over tot het onderzoek van de artikelen, die zij achtereenvolgens aannam in den hierna opgegeven vorm. Daarnaast plaatsten wij den tekst van het door de Kamer goedgekeurd ontwerp.

**TEKST AANGENOMEN DOOR DE KAMER
DER VOLKSVERTEGENWOORDIGERS.****Eenig artikel.**

De artikelen 337, 340 en 341 van het Burgerlijk Wetboek worden vervangen en artikel 342 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld als volgt :

TEKST BEWERKT DOOR DE COMMISSIE.**Eenig artikel.**

Het opschrift van de tweede Afdeeling, Hoofdstuk III, Titel VII, van Boek I van het Burgerlijk Wetboek en de artikelen 337, 338, 340, 341 en 342 van hetzelfde Wetboek worden vervangen en aangevuld als volgt :

TWEEDE AFDEELING.

Van de erkende en niet erkende onechte kinderen.

De tweede afdeeling van hoofdstuk III, titel VII, boek I van het Burgerlijk Wetboek draagt thans tot opschrift : *Van de erkenning der onechte kinderen*. Indien men daarin opneemt de regeling van eene vordering tot bekoming van onderhoudskosten ten voordeele van de niet erkende onechte kinderen, ware het nauwkeuriger het opschrift van deze gansche afdeeling te doen luiden als volgt : *Van de erkende en niet erkende onechte kinderen*.

In deze onderstelling behoort men ook, onder de te wijzigen artikelen van het Wetboek, op te nemen artikel 338 waarvan de bestaande tekst uitsluitend verwijst naar den titel : *Van de erfenissen*, voor het regelen van de rechten toegekend aan de onechte kinderen.

ART. 337.

De erkenning, staande het huwelijk, door een der echtgenooten gedaan ten voordeele van een onecht kind dat hij, vóór zijn huwelijk, mocht gehad hebben bij een ander persoon dan zijn echtgenoot, kan noch aan dezen noch aan de kinderen, uit dit huwelijk geboren, schade toebrengen.

Echter heeft het kind altijd het recht te worden onderhouden en opgevoed op kosten van zijn ouder.

ART. 337.

(Zooals hiernevens.)

De tekst van dit artikel werd niet gewijzigd. Een lid hadde gewild dat daarin werd opgenomen eene bepaling, indertijd door den heer van Berchem voorgesteld, om een echtgenoot te verbieden, tijdens het huwelijk, zonder toestemming van zijne echtgenote, een kind te erkennen, dat hij vroeger mocht gehad hebben bij eene andere vrouw. De meerderheid van de Commissie dacht dat deze verbodsbepaling al te streng zou zijn. Nu dient te worden onderzocht of het in 't belang van het kind zelf zoowel als voor de waardigheid der echtgenote niet raadzaam ware, in de

wet eene bepaling op te nemen als die vervat in artikel 183 van het Italiaansche Wetboek, krachtens hetwelk de vader geen erkend kind in het echtelijk huis mag binnenbrengen zonder de toestemming van de echtgenoot, tenzij deze in de erkenning heeft toegestemd. Doch men mag aannemen dat dit verbod reeds volgt uit de bewoordingen van artikel 337, krachtens hetwelk de erkenning door een der echtgenooten, tijdens het huwelijk, ten voordeele van een onecht kind dat hij vóór zijn huwelijk mocht gehad hebben bij een ander dan zijn echtgenoot, noch aan dit laatste noch aan de uit dit huwelijk gesproten kinderen schade kan toebrengen.

ART. 338.

Het erkende onecht kind kan de rechten van wettig kind niet vorderen. Zijne rechten worden geregeld in den Titel: Van de Erfenissen (1).

Het is noodig deze wijziging in den tekst op te nemen om aan te toonen dat de rechten, die verder worden geregeld in den titel: *Van de erfenissen* uitsluitend die zijn van de erkende onechte kinderen. Zelfs kan men den laatsten volzin weglaten; hij verwijst immers eenvoudig naar artikelen die volgen.

ART. 340.

Het onderzoek naar het vaderschap is alleen in de volgende gevallen toegelaten:

1° Indien het vaderschap is erkend in akten of geschriften, afkomstig van den onderstelden vader;

2° Indien er is bezit van staat van onecht kind onder de omstandigheden voorzien bij artikel 321;

3° Indien het algemeen bekend is dat de onderstelde vader in echtelijke gemeenschap met de moeder heeft geleefd sedert den driehonderdsten tot den honderd tachtigsten dag vóór de geboorte van het kind;

4° Indien de onderstelde vader is veroordeeld wegens schaking, wegens willekeurige aanhouding, hechtenis of opsluiting, wegens verkrachting of zelfs wegens aanslag op de eerbaarheid, zonder geweld bedreven op den persoon van een meisje beneden den leeftijd van veertien jaren, wanneer deze misdrijven zijn begaan gedurende het wettelijk tijdperk der bevruchting;

5° Indien er, op een tijdstip dicht bij dat der bevruchting, heeft plaats gehad verleiding van de moeder door huwelijksbelofte of bedrieglijke handelingen, en er bestaat een begin van schriftelijk bewijs van deze feiten overeenkomstig de bepalingen van artikel 1347.

ART. 340.

Het onderzoek naar het vaderschap is verboden.

Het is echter toegelaten wanneer er is bezit van staat van onecht kind onder de omstandigheden voorzien bij artikel 321.

(1) Artikel 338 van het Burgerlijk Wetboek luidt als volgt: Het erkende onecht kind kan de rechten van wettig kind niet vorderen. De rechten der onechte kinderen worden geregeld in den titel *Van de Erfenissen*.

Artikel 340 van het Burgerlijk Wetboek behoorde te worden gesplitst in eene eerste bepaling betreffende de rechtsvorderingen tot vaststelling van de natuurlijke afstamming, en in eene reeks andere bepalingen, die de vordering tot bekoming van onderhoudskosten regelen.

Op het eerste gezicht kan het strijdig schijnen, het verbod van onderzoek naar het vaderschap te handhaven en vervolgens eene reeks rechtsvorderingen in te stellen die een onderzoek van dien aard in zich sluiten. Eigenlijk blijft veeleer verboden het onderzoek naar de vaderlijke afstamming, het gerechtelijk opeischen van de gevolgen met het oog op de familie, die door de wet zijn gehecht aan het *bewezen* vaderschap. Wat geoorloofd wordt, dat is het recht om te eischen dat men niet te kort schiete aan de geldelijke aansprakelijkheid, die de *mogelijkheid* van het vaderschap, het risico van teling medebrengt tegenover moeder en kind.

Uit krachte van den nieuwen tekst van artikel 340, door de Commissie voorgesteld, vervalt het recht een onderzoek te doen naar de vaderlijke afstamming, ingeval van schaking, wanneer deze plaats had op een tijdstip overeenkomende met dat der bevruchting; deze bepaling wordt vervangen door eene andere, die de rechtsvordering tot verklaring van vaderschap toelaat, wanneer er is bezit van staat onder de omstandigheden voorzien bij artikel 321.

Het is onnoodig deze laatste bepaling te rechtvaardigen na de eenparige stemming der Kamer en de door ons hierboven uiteengezette beschouwingen. Opdat er bezit van staat zou zijn, eischt artikel 321 « dat de persoon altijd den naam heeft gedragen van den vader aan welken hij voorgeeft te behooren : — dat de vader hem als zijn kind heeft behandeld en als zoodanig in zijne opvoeding, zijn onderhoud en zijne vestiging heeft voorzien ; — dat hij aanhoudend als zoodanig in de samenleving erkend werd ; — dat de nabestaanden hem als zoodanig hebben erkend ».

Deze omstandigheden moeten nog bestaan op het oogenblik dat de rechtsvordering tot verklaring van vaderschap wordt ingesteld ; het zou niet volstaan dat zij in het verleden vereenigd waren. Dat volgt vooreerst uit de bewoordingen van de artikelen 320 en 321 die het onderbroken bezit eischen ; in de tweede plaats, uit den tekst zelf, door de Kamer ingevoegd in artikel 340 van haar ontwerp. Trouwens, terwijl men zich voor de gevallen, bedoeld in de nummers 3 en 4, houdt aan den verleden tijd, is het in den tegenwoordigen tijd dat n° 2 het bezit van staat vermeldt.

Men zou zich kunnen afvragen, waarom het bezit van staat niet *ipso facto* de erkenning van de afstamming zou medebrengen. 't Is omdat het kan gebeuren, zooals de achtbare Minister van Justitie het in de Kamer herinnerde, dat het bezit van staat hier niet overeenstemt met de werkelijkheid (bijvoorbeeld, wanneer, zooals dit niet zelden voorkomt, het een kind geldt dat in het gezin is opgevoed en den naam voert van een man, vreemd aan zijne geboorte, die later in gemeenschap met zijne moeder zou leven). Dus moet het slechts aanleiding geven tot het instellen van eene vordering ; de rechtbanken zullen daarover beslissen.

Bij het weglaten van de uitzondering bekrachtigd door den huidigen tekst van artikel 340 van 't Burgerlijk Wetboek, ingeval van schaking, werd de Commissie geleid door de volgende beschouwingen : Er valt op te

merken dat deze bepaling zoo zelden wordt toegepast, dat het in een practisch opzicht van gering belang is ze nog te behouden. Toen Laurent zijn werk over de beginselen van het Burgerlijk Recht schreef, kwam hij tot deze gevolgtrekking, dat « de uitzondering meer in naam dan in de werkelijkheid bestaat; in de verzamelingen van gerechtelijke beslissingen komt daarover geen enkel arrest voor (1) ». Bij mijn weten, is de toestand sedert dien tijd niet veranderd. Is het dan de moeite waard eene uitzondering te maken op het algemeen beginsel, dat, buiten het vermoeden, voortspruitende uit het huwelijk, de afstamming slechts kan voortspruiten uit eene vrijwillige erkenning, bewezen hetzij door eene authentieke akte, hetzij door een bezit van staat?

Een lid hadde gewild dat, in stede van deze uitzondering weg te laten, men er het geval van verkrachting bijvoegde, evenals in het Italiaansche Wetboek. Maar dan zou er geene reden zijn om er niet insgelijks bij te voegen de andere misdrijven, waarvan sprake in het ontwerp der Kamer: « schaking, willekeurige aanhouding, hechtenis of opsluiting, aanslag op de eerbaarheid, zonder geweld bedreven op een meisje beneden den leeftijd van veertien jaren ». Welnu, de Kamer toonde zich strenger dan de opstellers van artikel 340, in dezen zin, dat door dezen enkel de vaststelling van de schaking werd geëischt, terwijl de Kamer eischt dat de onderstelde vader voorafgaandelijk werd veroordeeld. Te vergeefs deed de achtbare heer Carton de Wiart, naar aanleiding van de schaking, gelden, dat « zoo men eene veroordeeling eischt, men aan het kind een onaanneemlijken en vaak onzedelijken eisch stelt »; daarop werd geantwoord dat er eenstemmigheid moest worden behouden tusschen de burgerrechtelijke wet en de strafwet; vervolgens, dat het feiten gold, die onmogelijk kunnen nagegaan worden na een kort tijdsbestek. Dit ontkennen wij niet; doch niettemin blijft het onzedelijk en onaanneembaar, kinderen te dwingen hunnen vader te onteeren om de eer te verwerven zijnen naam te dragen, evenals, in tegenovergestelden zin, Ugolin zijne kinderen moest opeten om hun een vader te behouden. Het eenig voordeel van deze strafrechtelijke voorwaarde is dat zij het tijdsbestek, waarbinnen de eisch kan worden ingesteld, noodwendig bepaalt tot vijf jaren na de bevruchting. Welnu, deze voorzorg wordt overbodig, zoo men aan deze strafbare handelingen niets anders meer verbindt dan eene vordering tot bekoming van* onderhoudskosten, onderworpen aan eene korte verjaring.

Op voordracht van een harer leden, onderzocht de Commissie ook of het niet raadzaam was insgelijks eene uitzondering te maken voor de erkenning bij uitersten wil. De meerderheid oordeelde dat, zoo een vader altijd zijn onecht kind kan erkennen door eene openbare wilsbeschikking, de erkenning bij eigenhandig of besloten testament, aanleiding zou kunnen geven tot misbruiken. Naar den geest van het Wetboek zijn de openbare bekendheid en de aanwezigheid van een ambtenaar van den burgerlijken stand, die rechtstreeks de erkenning opneemt, hoofdzakelijke bestanddeelen van de vrijwillige erkenning. Er is overigens geene reden

(1) LAURENT, *Principes du Droit civil*, d. III, bldz. n° 94.

om erkenning bij testament aan te moedigen, want, al hebben zij uitwerking na het overlijden van den testamentmaker, toch kan zij nog worden herroepen door het vertoopen van een later opgesteld testament.

Een lid wierp de vraag op, of het kind geboren uit een huwelijk gesloten tusschen Belgen in den vreemde doch te kwader trouw, kon worden gelijkgesteld met een erkend kind. Deze onderstelling behoort tot het algemeen geval van de huwelijken die nietig zijn, zonder dat een der echtgenooten het voordeel van de goede trouw kan inroepen, zooals in het vermeend huwelijk. De schrijvers schijnen het eens om aan te nemen dat de natuurlijke afstamming van het kind, geboren uit een vernietigd huwelijk of binnen tien maanden na de nietigverklaring daarvan, is bewezen door zijne geboorteakte, zoo ten aanzien van den vader als van de moeder, zonder dat er eene akte van vrijwillige erkenning noodig is, met dit voorbehoud dat, zoo het huwelijk werd vernietigd uit hoofde van overspel of bloedschande, het kind enkel tegenover zijne ouders de vordering tot bekoming van onderhoudskosten zal hebben uit kracht van artikel 762. (BAUDRY en HOUQUES, *Traité de Droit civil*, Parijs, 1900, d. II, n^{rs} 1891-1899). — Laurent schrijft zelfs dat in dergelijk geval de afstamming is bewezen door drie authentieke akten: de akte van huwelijk, de akte van geboorte en het vonnis waardoor de nietigverklaring van het huwelijk wordt vastgesteld. (*Principes du Droit civil*, d. II, n^r 438.)

ART. 340bis.

Het onecht kind kan van hem, die, gedurende het wettelijk tijdperk der bevruchting, in gemeenschap heeft geleefd met zijne moeder, vorderen eene jaarlijksche bijdrage tot de kosten van zijn onderhoud en van zijne opvoeding, totdat het den leeftijd van achttien jaren heeft bereikt.

Het bewijs van deze gemeenschap kan enkel voortvloeien uit een van de volgende omstandigheden:

1° *Uit de erkenning daarvan in akten of geschriften uitgaande van den verweerder;*

2° *Uit den geregelden en algemeen bekenden aard daarvan;*

3° *Uit de schaking, de willekeurige hechtenis of opsluiting, de verkrachting of den aanslag op de eerbaarheid, zonder geweld bedreven op den persoon van een meisje beneden den leeftijd van veertien jaren;*

4° *Uit de verleiding van de moeder door huwelijksbelofte, bedrieglijke handelingen of misbruik van gezag.*

§ 1. — ... *gedurende het wettelijk tijdperk der bevruchting.* — Het wetboek zelf bepaalt dit tijdperk, naar aanleiding van de afstamming der wettige kinderen, als zich uitstrekkende van den driehonderdsten tot den honderdtachtigsten dag vóór de geboorte. (B. W. 312.)

... *jaarlijksche bijdrage tot de kosten van zijn onderhoud en van zijne opvoeding.* — De Commissie vereenigde zich niet met het stelsel van het Duitsche Burgerlijk Wetboek, dat dezen last uitsluitend aan den vader oplegt. Terwijl, voor wettige kinderen en voor erkende onechte kinderen, de kosten van onderhoud en opvoeding worden verdeeld tusschen beide ouders, oordeelde zij dat er geen verschillende regel moest worden gesteld voor het onechte kind, niet erkend door den vader. Daartegen werd aangevoerd dat het erkende kind andere voordeelen geniet; dat de moeder alleen het lichamelijk en zedelijk lijden, verbonden aan haren verlaten toestand, moest verduren; eindelijk, dat zij alleen doorgaans het kind bij zich houdt en haren tijd en hare zorgen daaraan besteedt. — De Commissie was van oordeel dat men het aan de rechtbanken kon overlaten al die omstandigheden te overwegen.

Moest men, anderdeels, invoeren hetzij het Angelsaksisch stelsel, dat onderhoudskosten bepaalt op eenzelfde, noodzakelijk vrij laag cijfer (Engeland, 325 frank per maand; Illinois, 100 dollar het eerste jaar, 50 dollar voor elk der volgende jaren, enz.), hetzij het stelsel van het Duitsche Burgerlijk Wetboek, dat den rechter verplicht het bedrag van gezegde kosten uitsluitend te berekenen naar den stand der moeder? Tegen deze laatste zeer schrandere oplossing werden in Duitschland zelf verscheidene bezwaren aangevoerd, namelijk een bezwaar dat de heer Halewyck samenvat als volgt: « Moest een leeraar, bij voorbeeld, eene juffer van hooge geboorte verleiden, dan zou de arme schoolmeester, op wien men de teksten letterlijk zou toepassen, verplicht zijn zijnen bastaard het weelderig onderhoud en de verfijnde opvoeding van rijkaardszonen te verstrekken. »

Hier nogmaals achtte de Commissie dat het verkieslijk was, zich te verlaten op het oordeel van den rechter. Evenwel, tot verklaring, denkt zij dat de rechtbanken vooral moeten letten op de gesteldheid en de eischen van het maatschappelijk midden waarin het kind moet leven en opgroeien, indien het, zooals wenschelijk is, moet worden opgevoed in het moederlijke huis. 't Is wanneer binnen deze grenzen de bijdrage van beide betrokken partijen moet bepaald worden, dat men haren respectieven vermogenstoestand in acht zal dienen te nemen — evenals wanneer er schadevergoeding aan de moeder zal behooren te worden toegestaan. — 't Is wenschelijk dat de rechtbanken zoo spoedig mogelijk eenige algemeene regelen bepalen op dit gebied, ten einde onzekerheid te vermijden over den omvang van het recht, waardoor enkel afdreiging kan worden bevorderd.

... *totdat het den leeftijd van achttien jaren heeft bereikt.* — Het Duitsche Burgerlijk Wetboek bepaalt, als grens, den leeftijd van 19 jaren en veroorlooft zelfs dezen termijn te overschrijden, wanneer het kind, ten gevolge van lichaams- of verstandsgebreken, niet in staat is in zijn eigen onderhoud te voorzien. De Engelsche wetgeving bepaalt zich insgelijks tot 16 jaren; de

Oostenrijksche, tot 14. Het kanton Zurich daalt tot 12 jaren en de Staat Illinois tot 10.

De Duitsche wetgeving scheen ons de redelijkste te zijn. Vóór den leeftijd van 16 jaren, kan een jongeling niet worden geacht in zijn vak volkomen opgeleid te zijn. Het kan zelfs gebeuren, dat het kind, ten gevolge van den stand der moeder, behoort tot de jonge lieden die schijnen te zijn bestemd voor een vrij beroep. Ook werd door de Commissie de leeftijd van 18 jaren aangenomen. Overigens, het staat den rechter altijd vrij, het bedrag van de onderhoudskosten in de laatste jaren te verlagen.

Een lid der Commissie had voorgesteld dat de onechte kinderen die, na verloop van hun achttiende jaar, in de onmogelijkheid zouden zijn, ten gevolge van lichamelijke of zedelijke gebreken, den kost te verdienen, het lange toestaan van onderhoudskosten zouden kunnen bekomen van de rechtbanken. Hij bracht in, dat de verweerder die binnen drie jaren na de geboorte, gerechtelijk werd bevonden het risico van dit vaderschap op zich te hebben geladen, daardoor de verplichting had aangegaan te voorzien in het onderhoud van het kind, zoolang dit laatste zich onmachtig zou bevinden om zelf den kost te winnen; dat overigens deze verplichting reeds onbeperkt was ten voordeele van de erkende kinderen.

De Commissie verwierp het amendement met drie stemmen tegen drie, na eene beraadslaging waarin werd gewezen op den zwaren last die deze uitbreiding zou doen wegen op sommige verweerders, vooral in den weinig gegoeden stand. Overigens, zelfs met het oog op de geldelijke lasten, schijnt het moeilijk den toestand van het onechte kind tegenover zijn onderstelden vader volkomen gelijk te stellen met dien van het erkende kind, dat ten aanzien van zijne ouders niet alleen rechten heeft, maar ook verplichtingen hebben kan.

Is eenmaal de verplichting van den verweerder door het gerecht vastgesteld, dan klimt zij op tot de geboorte van het kind. Dus zal dit laatste het recht hebben de betaling van de onderhoudskosten voor het verleden te eischen, tenzij de rechtbank raadzaam acht daarover anders te beslissen.

§ 2. — 1°... *erkenning van het vaderschap in akten of geschriften afkomstig van den verweerder.* — Wat betreft de natuurlijke afstamming, had het Wetboek gelijk, enkel de erkenning aan te nemen, die plaats heeft na rijpelijk overwegen, met volle bewustzijn, volgens plechtige vormen welke een waarborg zijn tegen misverstand of onbezonnenheid, en getuigen van het uitdrukkelijk inzicht om aan de erkenning hare rechtsgevolgen te hechten. Doch, voor de verplichting tot onderhoud, kan elke vorm van erkenning worden aangenomen, mits zij « uitdrukkelijk, niet dubbelzinnig, afdoende » is, volgens de bewoordingen, in de Kamer gebezigd. Het woord : *akten* werd erbij gevoegd, omdat de erkenning kan voorkomen in akten die, al zijn ze niet eigenhandig door den verweerder geschreven, nochtans blijk geven van zijne officieele verklaringen, bij voorbeeld in eene boedelbeschrijving.

Anderdeels wordt het goed verstaan, dat eene erkenning vanwege den verweerder, die wordt gedaan of vastgesteld in den loop van de rechts-

vordering tot bekoming van onderhoudskosten en zelfs vermeld is in het vonnis, niet kan worden geacht te beantwoorden aan de vereischten voor de erkenning bij authentieke akte.

2°... *Geregelde gemeenschap*. — Ter Kamer werd lang geredetwist over de vraag in welken zin de gemeenschap, die aanleiding zou geven tot een onderzoek naar het vaderschap, moet opgevat worden; vervolgens, wanneer en hoe lang deze gemeenschap moet hebben bestaan en geduurd. De Middenafdeeling stelde voor, eenvoudig te eischen « *het bekend niet gewettigd samenwonen van vader en moeder op het tijdstip der bevruchting*, doch de heer Minister van Justitie deed voor het eerste punt deze duidelijker en meer bepaalde uitdrukking aannemen: « *indien het algemeen bekend is dat zijn onderstelde vader in echtelijke gemeenschap met zijne moeder heeft geleefd* »; nochtans eischt hij als voorwaarde *sine qua non* dat deze echtelijke gemeenschap ononderbroken moest hebben voortgeduurd sedert den 300^{en} tot den 180^{en} dag vóór de geboorte. Verscheidene amendementen, zich vereenigende met het stelsel der Middenafdeeling, stelden toen voor, eenvoudig te eischen dat het echtelijk leven zou worden vastgesteld gedurende het daarmede overeenstemmend tijdperk der bevruchting. « De tekst der Regeering, riep de achtbare heer Vahdervelde uit, is eene premie voor het verlaten van het kind! » — « En de andere tekst bevordert afdreiging! » antwoordde de achtbare Minister.

Wellicht hadden zij beiden gelijk. Hier nogmaals vereenigde de Kamer zich met het gevoel van den Minister. Doch, wanneer het nog enkel zal te doen zijn om eene geldelijke vergoeding; bestaat er geene reden om zoo streng te zijn. Zonder zelfs zoover te gaan als het nieuwe Duitsche Wetboek, nam de Commissie zonder aarzelen de ruimste van de aan de Kamer voorgestelde formules en eischte enkel het bewezen bestaan van « *geregelde gemeenschap gedurende het wettelijk tijdperk der bevruchting* ». Het bestaan van deze gemeenschap kan worden bewezen door alle rechtsmiddelen, zonder dat er eene erkenning of zelfs een begin van schriftelijk bewijs is.

3° ...*schaking, hechtenis, enz.* — De Commissie liet het woord: *aanhouding* dat, naar hare meening, hier niet kon worden gebezigd, wegvallen bij het herhalen van de opgave der misdrijven waarop de vordering tot bekomen van onderhoudskosten zou gegrond zijn en die, volgens het ontwerp, ingeval van veroordeeling tot straf, aanleiding geven tot eene rechtsvordering betreffende de vaderlijke afstamming. Anderzijds wees zij de noodzakelijkheid van eene voorafgaande veroordeeling van de hand.

4°... *misbruik van gezag*. — De Middenafdeeling wilde het « *misbruik van gezag* » behouden onder de gevallen van verleiding die eene rechtsvordering tot verklaring van vaderschap veroorloven. Daaraan gaf de Kamer niet toe, uit vrees dat dit voorwendsel zou ingeroepen worden telkens als er tusschen werkgever en werknemers gemeenschap zou ontstaan, waarop de geboorte van een kind volgt. Het kwam de Commissie voor, dat men wat meer toegevend kon zijn, wanneer het enkel eene schuldvordering tot onderhoudskosten geldt.

Om dezelfde reden achtte de Commissie het niet meer noodig hier een begin van schriftelijk bewijs te eischen.

ART. 340ter.

In de gevallen bij het vorig artikel voorzien, heeft de moeder recht op de kosten veroorzaakt door hare bevalling alsmede op onderhoud gedurende vier weken te rekenen van hare bevalling onverminderd de schadeloosstelling die haar mocht verschuldigd zijn door toepassing van artikel 1382.

Hierboven (blz. 11) rechtvaardigden wij de door de Commissie genomen beslissing om het beginsel van eene aan de moeder verschuldigde vergoeding in te voeren, zelfs wanneer de verweerder niet is gehouden tot schadevergoeding ten gevolge van eene schuld waarop de toepassing van artikel 1382 is gegrond. De Commissie dacht zich niet te kunnen vereenigen met het voorstel om niet alleen de kosten der bevalling en de kosten van onderhoud gedurende eenige weken, maar ook al de andere kosten, veroorzaakt door de zwangerschap en de bevalling, aan den onderstelden vader op te leggen. Zij oordeelde dat de verplichte tusschenkomst van den vader, binnen de grenzen die zij daarvoor heeft bepaald, doorgaans zal volstaan om de behoeften der moeder te verlichten gedurende het tijdperk waarin zij vooral blootstaat aan ellende, en gedurende hetwelk zij, zooals blijkt uit de ervaring, doorgaans ten laste van de openbare weldadigheid komt.

ART. 340bis.

Onverminderd de andere middelen van verdediging die men kan bijbrengen, wordt de eisch afgewezen indien bewezen wordt dat, gedurende het wettelijk tijdperk der bevruchting, de moeder gemeenschap heeft gehad met een anderen man of dat zij van bekend slecht levensgedrag was.

ART. 340quater.

Onverminderd de andere middelen van verdediging, worden de voordelingen, voorzien bij de artikelen 340bis en 340ter, afgewezen, indien bewezen wordt dat, gedurende het wettelijk tijdperk der bevruchting, de moeder gemeenschap heeft gehad met een anderen man of dat zij van bekend slecht levensgedrag was.

Deze uitzondering kan in zekere opzichten onlogisch voorkomen.

Is het onderhoud van het onechte kind een gevolg van het risico van vaderschap, dan zou het ten laste moeten worden gelegd van al degenen die dat risico liepen, en het eenige recht dat men den verweerder zou moeten toekennen, is het recht om zijne mogelijke mededaders in de zaak te betrekken. Sommige rechtsgeleerden hebben zich afgevraagd : Waarom zou men het kind verantwoordelijk maken voor het gedrag zijner moeder ? En eenige Germaansche wetten, vooral aangedreven door het verlangen om, in weer-

wil van alles, een verantwoordelijken ouder te vinden ten einde de gemeenschap te ontslaan van de verplichting het kind te onderhouden, aarzelden niet het stelsel in zijne volle strengheid tot het uiterste toe te passen. Doch in ons land zou dergelijke oplossing onoverwinnelijken weerzin verwekken met het oog op de ergeris en de afdreiging waartoe zij aanleiding zou geven.

Dat wil niet zeggen dat de *exceptio plurium* geen bezwaren oplevert. Uit de ervaring in Duitschland blijkt dat zij op gansch bijzondere wijze aanzet tot het afleggen van een valschen eed, door beide partijen uitgelokt (1). 't Is ook eene bron van ernstige plagerijen voor achtbare lieden die de verweerder in de zaak tracht te betrekken op een enkel vermoeden. Men heeft het geval vermeld van een verweerder die, op goed geluk, al de aanzienlijke personen van zijn dorp had gedagvaard, met de hoop dat een hunner, tegenover de verplichting den eed af te leggen, zou bekennen dat hij geheime gemeenschap had met de moeder. Deze bepaling is nochtans onontbeerlijk, zoo men den verweerder wil veroorloven zich te beschermen tegen het opdringen van een vaderschap dat hoogstens gedeeltelijk zou zijn.

Men heeft zich afgevraagd of het wel noodig was, én het algemeen bekend wangedrag én de ontrouw in het artikel te vermelden. Maar er kan zeer goed ontrouw bestaan zonder dat het wangedrag algemeen bekend was, en, anderdeels, volstaat de *exceptio plurium* niet altijd, zooals wij hierboven leerden uit het voorbeeld van de Duitsche wetgeving (bldz. 4).

Door de Kamer werd het grootste deel van twee zittingen besteed aan het behandelen van de vraag, of deze bepaling eene uitzondering is die vóór de hoofdzaak moet behandeld worden en waarover de rechtbank uitspraak zal moeten doen zelfs alvorens over te gaan tot het vraagstuk van het vaderschap, of zoo daarin een eenvoudig middel van verdediging ligt, dat behoort te worden gevoegd bij de behandeling van de hoofdzaak. Van weerszijden werden uitnemende redenen aangevoerd tot staving van beide oplossingen. Doch de Kamer verklaarde zich voor de tweede door het verwerpen van een amendement van den achtbaren heer de Sadeleer, houdende, dat « de rechtbank vooraf uitspraak zal dóen over de reden tot niet-ontvankelijkheid ». De huidige tekst van het artikel werd voorgesteld door den heer Minister van Justitie, die daarover de volgende uitlegging gaf : « Het zal den rechter behooren uitspraak te doen, volgens de omstandigheden der zaak, of de exceptie bij de behandeling der hoofdzaak gevoegd of wel afzonderlijk zal afgedaan worden. »

(1) HALEWYCK, bldz. 68.

ART. 340^b.

De verdering tot bekoming van onderhoudskosten komt aan het kind persoonlijk toe. Zij moet worden ingesteld binnen drie jaren te rekenen hetzij van de geboorte, hetzij van het staken van de hulp, rechtstreeks of onrechtstreeks door den verweerder verleend. Zij gaat niet over op de erfgenamen; dezen kunnen echter den begonnen eisch voortzetten.

De eisch tot terugbetaling, bij artikel 340ter voorzien, moet worden ingesteld binnen drie jaren te rekenen van de bevalling.

Al de Germaansche wetgevingen, ter uitzondering van het Duitsche Burgerlijk Wetboek, hebben, voor de ontvankelijkheid van de vordering tot bekoming van onderhoudskosten van het kind, een zeer kort tijdperk bepaald, dat doorgaans verschilt van 90 dagen (Sint-Gallen) tot één jaar (Engeland, Bern). De kantons Zurich, Schaffhausen, Turgau, Appenzell eischen zelfs dat de eisch wordt ingesteld tijdens de zwangerschap (1).

Deze korte termijnen zijn gerechtvaardigd door de moeilijkheid om na zeker tijdsverloop, hetzij de werkelijkheid der vleeschelijke gemeenschap te bepalen, hetzij de verdedigingsmiddelen te doen gelden, vooral wanneer het de *exceptio plurium* geldt. De Commissie bepaalde drie jaren, en dit tijdperk schijnt te beantwoorden aan al de vereischen van den toestand.

Feitelijk zullen het meerendeel der vorderingen van dien aard worden ingesteld binnen den tijd die onmiddellijk volgt op de geboorte. « Wordt de vordering niet binnen een kort tijdperk ingesteld, zegde de achtbare heer Van den Heuvel in de Kamer, dan zal heel waarschijnlijk het ingeroepen feit van verleiding niet veel bewijzen tegen den onderstelden vader. t' Is ook in dien tijd dat de moeder het meest de lasten zal ondervinden, haar opgelegd door de geboorte van het kind. »

Hier evenwel rijst eene zeer ernstige bedenking op : indien de vordering moet worden ingesteld binnen drie jaren na de geboorte, is het dan niet te vreezen dat sommige verleiders uit eigen beweging hunnen plicht tot onderhoud zullen vervullen gedurende de eerste jaren, met de geheime gedachte moeder en kind te verlaten, zoodra dezen het recht hebben verloren om zich tot de rechtbanken te wenden ?

Vele wetgevingen (Engeland en het kanton Wallis) hebben deze berekening vrijdeld door den tijd der ontvankelijkheid te verlengen met ettelijke jaren, zoo het is bewezen dat de vader het kind in den beginne verzorgde. Het schijnt doelmatiger, te bepalen dat het tijdperk van drie

(1). Volgens het ontwerp van wet op het onderzoek naar het vaderschap, bij de Fransche Kamer ingediend door den heer Rivet, en waarover verslag werd uitgebracht door den heer Viviani, mocht de eisch worden ingesteld binnen één jaar volgende te rekenen van de geboorte van het kind.

jaren zal aanvangen hetzij met de geboorte van het kind, hetzij te beginnen van het oogenblik dat de vader ophoudt rechtstreeks of onrechtstreeks te voorzien in zijn onderhoud.

Wie heeft het recht de vordering tot bekoming van onderhoudskosten namens het kind in te stellen? Werd dit kind erkend, dan zal het blijkbaar de voogd zijn, die is aangewezen door den familieraad, namelijk in 't meerendeel der gevallen, de moeder zelve. Trouwens, de rechtspraak heeft op de erkende onechte kinderen toegepast, de bepalingen vervat in artikel 405 ten voordeele van de wettige kinderen die zonder vader noch moeder, zonder mannelijke bloedverwanten in opgaande linie, zonder voogd, verkozen door zijn vader en zijne moeder, overblijven. Doch, zoo het kind zelfs niet door zijne moeder werd erkend, door wie en tegen wie zal de eisch kunnen ingesteld worden? De achtbare heeren Mabilie en medeleden hadden in hun voorstel een artikel opgenomen, luidende als volgt : « De ambtenaar van den burgerlijken stand, bij wien wordt aangegeven de geboorte van een kind, geboren uit een vader en eene moeder die wettelijk onbekend zijn, is verplicht, binnen vier en twintig uren, den vrederechter der woonplaats van het kind bekend te maken met het feit dat aanleiding geeft tot benoeming vaneen voogd. Deze voogd wordt aangewezen door een familieraad, voorgezeten door den vrederechter en door dezen samengesteld uit zes achtbare personen uit de woonplaats van het kind. »

Dit amendement werd aangenomen door de Middenafdeeling, doch ingetrokken tijdens de beraadslaging in de Kamer, nadat de heer Minister van Justitie had doen opmerken dat dit stelsel zou strekken om zoowel het onderzoek naar het moederschap als dit naar het vaderschap algemeen zooniet verplicht te maken. Trouwens, om de aansprakelijkheid van den onderstelden vader vast te stellen, moet vooreerst worden bewezen het feit van zijne gemeenschap met de moeder van het kind; de moederlijke afstamming zal dus in de eerste plaats moeten worden bewezen en het onderzoek naar die afstamming zal de voornaamste plicht van den voogd worden. Zal nu het belang van het kind zelf wel altijd dit onderzoek vragen? Moet men verder, naar aanleiding daarvan, onze gansche wetgeving op de voogdij omwerken?

Dezelfde bezwaren werden aangevoerd in de Senaatscommissie, toen een lid opnieuw het denkbeeld opwierp om de wettelijke voogdij voor niet erkende kinderen te regelen, opdat zij het voordeel van de nieuwe wet zouden kunnen genieten. — Daarop werd geantwoord : is het eenmaal aangenomen dat het niet door den vader erkende kind behoort tot de familie der moeder, het dan van bijzonder belang is zijne moederlijke afstamming vast te stellen. Welnu, het moederschap is geen onzeker feit, zooals het vaderschap, maar spruit voort uit stoffelijke omstandigheden die altijd kunnen vastgesteld worden, vooral wanneer men de door de geboorteakte geleverde inlichtingen bezit. Duitschland kon zonder bezwaar dien weg nog verder opgaan, vooreerst door ten opzichte van de moeder het onechte kind gelijk te stellen met een wettig kind, vervolgens door, in 't belang van de onechte kinderen, eene bijzondere magistratuur in te stellen, — de rechtbank van de voogdijen, — die juist tot

hoofdtak hebben de rechten der niet erkende kinderen te doen gelden ten aanzien van hunne onderstelde ouders. Eindelijk, zoo wij geen wettelijken vertegenwoordiger verschaffen aan de kinderen, ingeschreven als gesproten uit onbekenden vader en moeder, dan blijft een groot deel van de onechte kinderen verstoken van de rechten die het aanhangig ontwerp hun wil doen toekennen.

De Commissie erkent het gewicht van deze beschouwingen, doch meent dat de toepassing daarvan moet worden verschoven tot het oogenblik waarop het Parlement hetzij het thans bij de Kamer aanhangig wetsvoorstel op de bescherming der kindsheid, hetzij de herziening van den titel, door het Burgerlijk Wetboek gewijd aan de minderjarigheid en de voogdij, in behandeling zal nemen. Tegen dien tijd, zal er eene eerste proef zijn genomen met de reeds aanzienlijke nieuwigheden die het ontwerp in onze wetgeving zal invoeren. Overigens is het te denken dat de mogelijkheid om tegen den onderstelden vader eene vordering tot bekoming van onderhoudskosten in te stellen, het getal gevallen van erkenning door de moeder aanmerkelijk zal doen toenemen — zoo men in acht neemt wat geschiedde na het invoeren van de wet van 21 Maart 1902, waarbij het voorrecht van vrijstelling, in zake van militie, wordt uitgestrekt tot het onechte kind, door zijne moeder erkend ten minste een jaar vóór de bekendmaking van de lijst der loting.

Er rijzen nog verscheidene vragen op, betreffende de nieuwe vorderingen die de Commissie voorstelt in de wet op te nemen; doch het schijnt dat het, om ze op te lossen, volstaat de algemeene beginselen toe te passen: Op welke wijze kan het recht om de vordering tot bekoming van onderhoudskosten in te stellen, worden geschaad door de verdwijning hetzij van den eischer, hetzij van den verweeder? Het spreekt van zelf dat, vermits de vordering aan het kind persoonlijk toekomt, het recht om die in te stellen moet verdwijnen met het kind; dit afsterven laat echter het recht der moeder om hare bevallingskosten te eischen, onverkort. Anderdeels, doet het overlijden van den onderstelden vader geenszins zijne verplichtingen verdwijnen ten bate van het kind zoowel als ten bate van de moeder. Deze verplichtingen bezwaren zijne nalatenschap.

Wat zal er geworden van de verplichting des verweerders ten opzichte van het kind, in geval dit laatste, vóór het verstrijken van zijn achttiende jaar, zou erkend of zelfs wettig gemaakt zijn door een derde persoon? Voorzeker houdt zij op, aangezien de last om het kind te onderhouden en op te voeden geheel drukt op de ouders die het erkenden en de vordering tot bekoming van onderhoudskosten, door het aanhangig ontwerp toegelaten, uitsluitend niet erkende onechte kinderen bedoelt.

ART. 341ter.

Aan elke rechtsvordering tot onderzoek naar het vaderschap of naar het moederschap moet voorafgaan eene verschijning der partijen voor den voorzitter der rechtbank overeenkomstig de wijze van rechtspleging voorzien bij de artikelen 875 tot 877 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Worden partijen het niet eens, dan neemt de voorzitter eene beschikking waarbij hij hen verwijst naar de Rechtbank.

ART. 340^e.

Aan de rechtsvorderingen voorzien bij de artikelen 340bis en 340ter moet voorafgaan eene verschijning der partijen voor den voorzitter der rechtbank overeenkomstig de wijze van rechtspleging voorzien bij de artikelen 875 tot 877 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Worden partijen het niet eens, dan neemt de voorzitter eene beschikking waarbij hij hen verwijst naar de Rechtbank.

Artikel 340^e is de algeheele herhaling van de bepaling die door de Kamer werd ingevoerd om minnelijke schikkingen tusschen partijen gemakkelijker te maken. (Art. 341ter van het ontwerp.) Op blz. 12 hebben wij aangetoond waarom deze bepaling, gegrond op een uitnemend inzicht, volstrekt ondoeltreffend is volgens het stelsel van het ontwerp, wanneer het geldt een onderzoek naar de afstamming. Integendeel achten wij dat in het door de Commissie aangenomen stelsel hare rol aangewezen en zij noodzakelijk daarin moet opgenomen worden. Wij dachten ze te moeten overbrengen onder de bepalingen die de vordering tot bekoming van onderhoudskosten en de vordering tot bekoming van vergoeding regelen, omdat wij voorstellen ze enkel toe te passen op deze twee soorten van rechts vorderingen.

Feitelijk is het de rechtspleging, bij artikel 875 en volgende van het Wetboek van rechtsvordering ingesteld in zake van echtscheiding. Artikel 878 bepaalt dat, ingeval het den Voorzitter niet gelukt partijen te verzoenen, hij ze verwijst, zonder voorafgaande dagvaarding, naar het verzoeningsbureau.

Op voorstel van den heer Mabilie zelf, heeft de Kamer deze tweede voorafgaande poging tot verzoening weggelaten, ongetwijfeld omdat het eene herhaling was, en zij besliste dat de Voorzitter de partijen rechtstreeks zou verwijzen naar de rechtbank.

ART. 341.

Het onderzoek naar het moederschap is toegelaten :

1° Indien er erkenning heeft plaats gehad of indien er is bezit van staat onder de omstandigheden voorzien bij artikel 340;

2° Indien de bevalling van de onderstelde moeder en de identiteit van den eischer met het kind, dat zij geboort heeft, waarschijnlijk zijn gemaakt, hetzij door een begin van schriftelijk bewijs, overeenkomstig de bepalingen van artikel 324, hetzij door vermoedens of aanwijzingen die voortvloeien uit reeds vaststaande feiten.

ART. 341.

Het onderzoek naar het moederschap is toegelaten :

1° Indien er is bezit van staat onder de omstandigheden voorzien bij artikel 321;

2° Indien de bevalling van de onderstelde moeder en de identiteit van den eischer met het kind, dat zij geboort heeft, waarschijnlijk zijn gemaakt door een begin van schriftelijk bewijs, overeenkomstig de bepalingen van artikel 324.

De Commissie vond het overdreven te bepalen, dat een onecht kind tegen eene onderstelde moeder eene vordering zou kunnen instellen, eenvoudig gegrond op « vermoedens of aanwijzingen die voortvloeien uit reeds vastbestaande feiten, » uit hoofde van den onteerenden aard, volgens onze tegenwoordige zeden, van dergelijke aantijging, die nog veel erger is dan wanneer het geldt een onderzoek naar het vaderschap. Zij oordeelde dat het voldoende was, tot het billijken van een onderzoek naar het moederschap aan te nemen: 1° het bezit van staat; 2° elk begin van schriftelijk bewijs dat de bevalling der moeder waarschijnlijk maakt en dat de eischer juist dezelfde is als die welken de moeder heeft gebaard. Artikel 324, waarnaar door het ontwerp wordt verwezen om vast te stellen welke beteekenis hier wordt gegeven aan het begin van schriftelijk bewijs, is ruim genoeg, vermits het hier omvat elk vermoeden voortspruitende uit « de titelen van familie, de huisregisters en huispapieren van den vader en van de moeder, de openbare of zelfs private akten uitgaande van eene in de betwisting betrokken partij, of die er belang zou bij hebben, indien zij in leven was ». — Indien de Commissie in den tekst niet de bijzondere vermelding van de erkenning behield onder de omstandigheden die veroorloven onderzoek in te stellen naar het moederschap, dan is 't omdat, daar het blijkbaar eene geschreven erkenning geldt, stukken van dien aard behooren tot het begin van schriftelijk bewijs, onder nummer 2 vermeld.

Wat aangaat de vereischten tot het bezit van staat, schijnt het eenvoudiger hier rechtstreeks te verwijzen naar artikel 321 van het Burgerlijk Wetboek, liever dan naar artikel 340, dat zelf er zich bij bepaalt dit artikel te bedoelen.

Een ander vraagstuk werd opgeworpen naar aanleiding van de vermelding van de moeder in de geboorteakte van het onechte kind. Men weet dat deze vermelding verplicht is. Uit krachte van het Burgerlijk Wetboek moet de aangifte van de geboorte, binnen drie dagen, in 't bijzijn van twee getuigen, aan den ambtenaar van den burgerlijken stand der plaats worden gedaan door den vader of, bij gebreke van dezen, door de vroedvrouw, den geneesheer of zelfs den persoon bij wien de vrouw is bevallen. Deze aangifte moet vermelden, onder andere, den naam, den voornaam en de woonplaats van de moeder (art. 56 en 57). Elke vrijwillige onnauwkeurigheid stelt den aangever of zijne getuigen bloot aan vervolgingen wegens valsheid in openbaar geschrift. Nochtans hebben de rechtbanken beslist, dat de geboorteakte zelfs niet het begin van schriftelijk bewijs uitmaakt ten opzichte van de moeder. Deze strengheid werd onlogisch geacht door een lid der Commissie, die, de opmerkingen herhalende, welke ter Kamer in 't midden werden gebracht door den heer Janson, vroeg dat, wanneer de vermeldingen betreffende de moeder in de geboorteakte overeenkomen met het bezit van staat van het onechte kind, de moederlijke afstamming van dit laatste zou worden beschouwd als bewezen, behoudens het recht der belanghebbenden om hetzij het feit der bevalling, hetzij de identiteit van het kind te betwisten. De Commissie oordeelde dat het oogenblik niet was gekomen om zich in te laten met de hervormingen betreffende de bewijskracht of de regeling der akten van den burgerlijken stand; dat het amendement overigens nutteloos was, vermits, krachtens het nieuw

artikel 340, het bezit van staat voldoende is om eenen grondslag te geven aan de vordering tot erkenning van moederschap; eindelijk, dat zoo men in dit opzicht de rechten van het onechte kind nog beter wilde waarborgen, het verkieslijker was den tijd te verlengen binnen welken de vordering, gegrond op het bezit van staat, ontvankelijk zou zijn.

ART. 341bis.

De rechtsvordering tot inroeping van staat komt aan het kind persoonlijk toe. Zijn wettelijke vertegenwoordiger is, alvorens deze in te stellen, gehouden zich door den familieraad te doen machtigen.

Zij mag niet worden ingesteld na vijf jaren volgende op de meerderjarigheid van het kind. Niettemin mag zij, ingeval van erkenning van vaderschap of van moederschap voortvloeiende uit akten of geschriften, alsnog worden ingesteld binnen vijf jaren na den dag waarop deze zijn ontdekt, tenzij, op het oogenblik van die ontdekking, meer dan één jaar mocht zijn verlopen sedert het overlijden van hem van wien de erkenning is uitgegaan.

De afstammelingen van het kind dat geene rechtsvordering heeft ingesteld en is overleden voordat het den leeftijd van 26 jaren heeft bereikt, mogen den eisch tot inroeping van staat instellen in den loop van het jaar volgende op zijn overlijden.

Zij hebben ook, overeenkomstig artikel 330, het recht den eisch tot inroeping van staat, door het kind begonnen, voort te zetten.

ART. 341bis.

De rechtsvordering tot inroeping van staat komt aan het kind persoonlijk toe. Zijn wettelijke vertegenwoordiger is, alvorens deze in te stellen, gehouden zich door den familieraad te doen machtigen. Zij moet worden ingesteld binnen vijf jaren te rekenen van de meerderjarigheid van het kind.

Echter, indien er is bezit van staat, wordt deze termijn verlengd tot na afloop van het jaar volgende op het overlijden van den onderstelden vader of van de onderstelde moeder.

Deze rechtsvordering gaat niet over op de erfgenamen van het onecht kind. Echter hebben de afstammelingen, overeenkomstig artikel 330, het recht den eisch tot inroeping, door het kind begonnen, voort te zetten.

In het door de Kamer aangenomen ontwerp, strekt de ontvankelijkheid van de vordering tot onderzoek naar het vaderschap zich uit over een tijdperk van zes en twintig jaren. Het is te begrijpen, dat men het meerderjarig geworden kind den redelijken tijd wilde laten om te beslissen of het zijne rechten wil vervolgen, ondanks de moeilijkheid om de bewijzen en de uitzonderingen te doen gelden in meest al de gevallen waarvan sprake is in artikel 340 van het eerste ontwerp. Doch het verloop van dit tijdperk hadde eene uiterste en volstreekte grens moeten uitmaken. Welnu, het ontwerp ingegeven door den wensch om op het onderzoek naar het onechte vaderschap, ondanks het verschil in de toestanden, de bepalingen toe te passen, die werden aangenomen tot het vaststellen der wettige afstamming, voegde er bij dat in geval van bekentenis, voortspruitende uit akten of geschriften, de eisch nog kan worden ingesteld binnen vijf jaren, te rekenen van den dag waarop zij werden ontdekt. Deze mogelijke verlenging van het tijdperk der ontvankelijkheid kwam ons overdreven voor. Ook zegde de heer Minister van Justitie in de Kamer, naar aanleiding van al de rechtsgedingen strekkende om den staat van onecht kind te eischen: « Het mag niet zijn, dat men dertig, veertig of vijftig jaar na het feit van 's kinds geboorte eischen instelt, waartegen het moeilijk, zooniet onmogelijk zal zijn zich te verdedigen. »

Dezelfde redeneering is overigens van toepassing op den eisch tot bekoming van onderhoudskosten. Hier dient men daarenboven op te merken, dat het geldt ofwel eene vraag gesteund op het eenvoudig bestaan van « geregelde gemeenschap », en in dat geval is het niet noodig geschreven stukken te vertoonen om den eisch te kunnen instellen, ofwel eene beweerde erkenning betreffende de vrucht van eene afzonderlijke ontmoeting, en men zal bekennen hoezeer, in dergelijk geval, zelfs de schriftelijke erkenning de oplossing onzeker laat. Eindelijk, de bekoring om de stukken te vervalschen zal grooter zijn, wanneer het verwijderde van de feiten, of wellicht de dood van den voornaamsten betrokken persoon, het bewijs der vervalsching moeilijker maakt.

Voor de eischen, gegrond op een bestendig en onafgebroken bezit van staat, schijnt het dat men daarentegen zonder bezwaar de ontvankelijkheid kan verlengen, tot het jaar volgende op het overlijden van den onderstelden vader. Hier, trouwens, geldt het niet meer het opzoeken van de bewijzen of de vermoedens in een meer en meer verwijderd verleden, maar wel het inroepen van een actueel en algemeen bekend feit, dat, zoo het voortduurde het leven lang van den onderstelden vader of van de onderstelde moeder, overeenkomt met eene vrijwillige erkenning, die, naar de uitdrukking van Demolombe, « alle mogelijke waarborgen van vrijheid en oprechtheid oplevert ».

Moet de eisch tot het bekomen van staat, welken het onechte kind tijdens zijn leven niet instelde, overgaan op al zijne afstammelingen, ja zelfs op al zijne erfgenamen? Zoo dacht de Commissie er niet over. Het kind kan uitmuntende en gegronde redenen gehad hebben om geen eisch in te stellen die tevens zijn vader en zijne moeder in minachting brengt. Is het gepast dit recht toe te kennen aan zijne erfgenamen of zelfs aan zijne afstammelingen (of liever aan den voogd dezer laatsten)?

ART. 342ter.

Het vonnis, waarbij de natuurlijke afstamming wordt verklaard, heeft dezelfde gevolgen als de erkenning.

ART. 341ter.

(Zooals hiernevens.)

Wij hebben bewezen dat er een onderscheid dient te worden gemaakt tusschen de rechten der onechte kinderen, volgens de mindere of meerdere zekerheid, verbonden aan de mogelijkheid van het vaderschap. Doch is eenmaal deze mogelijkheid ingansch haren omvang aangenomen, — hetzij door den rechter of door vrijwillige erkenning, — dan hebben al de erkende kinderen ten aanzien van hun vader en van hunne moeder dezelfde rechten en dezelfde verplichtingen; onmogelijk in dit opzicht een onderscheid te maken, gesteund op het soort van bewijs. Nochtans was het nuttig de gelijkstelling in de wet op te nemen, om verschil in de rechtspraak te vermijden. Hier dient te worden bijgevoegd, dat, wat betreft het onechte vaderschap, alleen de vonnissen welke berusten op het bezit van staat voortaan geldig zullen zijn tot verklaring van afstamming. Aldus verdwijnt de tegenspraak, die ter Kamer ontstond over de vraag of men insgelijks aan de onechte kinderen, wier vaderlijke afstamming is bewezen bij vonnis,

het recht moet toekennen den naam des vaders te dragen. Trouwens, het onbetwist bezit van den naam is juist eene van de bestanddeelen, waarop zij hunnen eisch zullen steunen.

ART. 342.

In de gevallen dat, overeenkomstig artikel 335, de erkenning niet kan plaats hebben, wordt het kind nooit toegelaten hetzij tot het onderzoek naar het vaderschap of naar het moederschap, hetzij tot het vorderen van de onderhoudskosten voorzien bij artikel 340bis (1).

Daar de eisch tot bekoming van onderhoudskosten werd geweigerd aan de in bloedschande en overspel verwekte kinderen, werd het noodig zulks te vermelden in artikel 342, naast den eisch tot onderzoek naar het vaderschap en naar het moederschap. Dit zonder inbreuk te maken op de uitzondering voorzien in het tweede lid van artikel 762 betreffende de kinderen van dit soort, aan welke het Burgerlijk Wetboek onderhoudskosten toekent.

ART. 342bis.

De verbodsbepalingen vervat in de artikelen 331, 335 en 342 betreffen niet de kinderen geboren uit bloed- of aanverwanten tusschen wie het huwelijk door dispensatie kon worden toegelaten.

ART. 342bis.

De verbodsbepalingen vervat in de artikelen 331, 335 en 342 betreffen *noch* de kinderen geboren uit bloed- of aanverwanten tusschen wie het huwelijk door dispensatie kon worden toegelaten, *noch* de kinderen, van wie uit het bestaan van een ontbonden huwelijk blijkt dat ze in overspel verwekt zijn.

Eenparig vereenigde de Kamer zich met het eerste deel van dit artikel, hetwelk de erkenning toelaat en bijgevolg het echten van kinderen die tot hiertoe door de wet worden gehouden als zijnde verwekt in bloedschande, omdat hunne ouders niet of slechts laattijdig vanwege de Regeering de dispensatie hadden verkregen, vereischt bij artikel 163 van het Burgerlijk Wetboek voor het huwelijk tusschen oom en nicht, moei en neef, schoonbroeder en schoonzuster. Niemand, denken wij, zal iets kunnen inbrengen tegen deze hervorming, welke sedert lang moest verwezenlijkt zijn en op welker gepastheid het onnoodig is verder aan te dringen. De Commissie is van oordeel dat deze hervorming dient te worden uitgestrekt tot de onechte kinderen wier verwekking in overspel voortspruit uit het bestaan van een huwelijk, ontbonden door afsterven of echtscheiding. Twee gevallen kunnen zich voordoen :

1° Een kind werd door den rechter verklaard te zijn verwekt in overspel, ten gevolge van eene rechtsvordering tot ontkenning van vaderschap,

(1) Het huidige artikel van het Burgerlijk Wetboek luidt aldus : « Een kind wordt nimmer toegelaten tot onderzoek hetzij naar het vaderschap, hetzij naar het moederschap, in de gevallen waarin, volgens artikel 335, de erkenning niet toegelaten is. »

ingesteld door den echtgenoot; 2° een kind is geboren uit gemeenschap tusschen een gehuwd man en eene niet onder het gezag van den man staande vrouw.— Volgt op de ontkenning eene echtscheiding, uitgesproken wegens overspel, zoo valt er op te merken dat de erkenning van het kind door zijn echten vader nooit kan leiden tot het echten van het kind, onder het beheer van de bestaande wetgevingen die het huwelijk tusschen medeplichtigen verbiedt. Het geval, dat voorzeker het meest zal voorkomen, zal zijn dat een man, na het overlijden van zijne vrouw, of na eene echtscheiding uitgesproken om het is gelijk welke reden, kinderen, die hij tijdens zijn huwelijk zou gehad hebben bij eene andere vrouw, zou willen erkennen en zelfs echten. Is het billijk, de schuld hunner ouders te doen drukken op deze kinderen? Wordt de erkenning niet gevolgd door een huwelijk met de moeder der kinderen, dan zal de vader ten minste den wettelijken stand dezer kinderen hebben verbeterd. Wil hij, anderdeels, de moeder huwen, heeft de maatschappij zelve er dan geen belang bij, deze tegenstrijdigheid te verhinderen, dat er twee soorten van kinderen zouden zijn, gesproten uit dezelfde ouders, opgevoed onder hetzelfde dak, waarvan de eenen al de voorrechten van de wettige kinderen zouden genieten en de anderen, zijnde een levende blijk en een aanhoudend verwijt van een herstelden misslag, door de wet beschouwd blijven als geboren uit een onbekenden vader? Doch wat men zegt, niet zelden zullen het tweede huwelijk, het ophouden van een onregelmatigen toestand en bijgevolg het echten van de later geboren kinderen het gevolg zijn van het bestaan van een onecht kind? Hoe zou men de rol van zondenbok kunnen rechtvaardigen, die al de strengheid en de uitsluiting bij de wet zal doen drukken op de onschuldige schouders van het kind, aan wiens bestaan zijne later geboren broeders en zusters hun staat van wettige kinderen en wellicht hun eigen bestaan zullen te danken hebben? Dit vraagstuk schijnt wellicht van ondergeschikt belang te zijn; toch is het een van die welke, buiten de maatregelen die dienen te worden genomen om het stoffelijk verwaarloozen van onechte kinderen te voorkomen, terecht de openbare meening ontroeren.

Met het doel onbezonnen rechtsvorderingen en vooral pogingen tot afdreiging, die met de bestaande wetgeving niet volkomen vermeden kunnen worden, te voorkomen, had de achtbare heer De Sadeleer in de Kamer een amendement voorgesteld in den volgende zin :

« Indien het blijkt dat de rechtsvordering tot onderzoek naar het vaderschap te kwader trouw is ingesteld, wordt de eischer gestraft met eene gevangenisstraf van acht dagen tot één jaar en met eene boete van 26 tot 200 frank. » Dit amendement, aangenomen door den Verslaggever, werd bestreden door den heer Minister van Justitie, omdat het een uitzonderingsregel invoert en de burgerlijke rechtbanken zou verplichten strafrechtelijk op te treden. Nochtans werd het aangenomen door zitten en opstaan. Doch in tweede lezing werd het door de Kamer verworpen.

Men mag zich afvragen, of het, uit dezelfde bezorgdheid, niet raadzaam ware, naar aanleiding van de vordering tot bekoming van onderhoudskosten

ten en de daaraan verbonden vorderingen, eene bepaling aan te nemen van gelijken aard als artikel 67 van het ontwerp, bij de Fransche Kamer ingediend door den heer Rivet : « Het bekendmaken van de debatten is ver- » boden onder de straffen, bepaald bij artikel 39 der wet van 29 Juli 1880; » enkel de eindvonissen mogen worden bekendgemaakt. » Doch de vraag is, of men hier niet zou stuiten op artikel 96 der Grondwet, krachtens hetwelk de Rechtbank zelve, in elk geval, bij vonnis moet beslissen dat de zaak met gesloten deuren zal behandeld worden.

Overgangsbepaling.

Behalve voor de gevallen van rechtsvordering tot verklaring van vaderschap of van moederschap, op het bezit van staat gegrond, is deze wet slechts van toepassing op de kinderen geboren na den driehonderdsten dag te rekenen van hare afkondiging.

Deze overgangsbepaling, door de Kamer in tweede lezing verworpen, onder de omstandigheden vermeld op bladz. 12-13, — en welke de Commissie eenparig zou voorstellen opnieuw aan te nemen, indien de Senaat binnen den omvang van het hem overgemaakt ontwerp wenschte te blijven, — heeft geene reden van bestaan meer, wanneer het er enkel om te doen is de rechtsvordering tot verklaring van vaderschap toe te staan aan de kinderen die, op 't oogenblik van de bekendmaking der wet, in het bezit van staat zullen zijn. Wat evenwel de vordering tot bekoming van onderhoudskosten betreft, schijnt het ons toe, dat zij moet gehandhaafd worden, al ware het slechts om betwistingen te vermijden omtrent de toepasselijkheid van de wet op de kinderen die vóór deze bekendmaking verwekt zijn. Overigens, niets verhindert dat de rechtbanken in deze laatste gevallen, zoo daartoe aanleiding bestaat, de rechtspraak volgen, die reeds wordt aangenomen in zake van schadevergoeding ten bate van de moeder, terwijl de kinderen, verwekt vóór de bekendmaking der wet, aan de bestaande wetgeving zouden onderworpen blijven. Er wordt goedverstaan, dat het artikel insgelijks moet worden toegepast ten voordeele van de onechte kinderen. Zóó zullen de kinderen, die het recht bezitten een onderzoek in te stellen naar hunnen vader, ten gevolge van de exceptie opgenomen in artikel 340 van het Burgerlijk Wetboek ingeval van schaking, daarop bij voortduring kunnen steunen voor een onbepaalden tijd. Hetzelfde geldt voor de nieuwe bepaling, die het recht van onderzoek naar het moederschap beperkt tot zes en twintig jaren; dit recht blijft van onbepakten duur voor de kinderen, verwekt vóór de bekendmaking van de wet.

De artikelen van het gewijzigd ontwerp, betreffende het regelen van de vordering tot bekoming van onderhoudskosten en van de vordering tot bekoming van vergoeding, hadde men tot eene afzonderlijke wet kunnen maken. Doch het scheen verkieslijk, ze op te nemen in het oorspronkelijk ontwerp om goed te bevestigen dat de twee deelen van het door de Commissie aanbevolen stelsel met elkander in verband staan en innig verbonden zijn : eensdeels, de handhaving van de thans bestaande regelen, wat betreft de afstamming ; anderdeels, het toekennen van eene vordering tot bekoming van onderhoudskosten aan het grootst mogelijk getal onechte kinderen, met, in de tweede plaats, eene vergoeding voor de moeder.

De Verslaggever,
Graaf GOBLET D'ALVIELLA.

De Voorzitter,
EMILE DUPONT.

**TEXTE ADOPTÉ PAR LA CHAMBRE
DES REPRÉSENTANTS.**

Article unique.

Les articles 337, 340 et 341 du Code civil sont remplacés et l'article 342 du même Code est complété comme suit :

ART. 337.

La reconnaissance faite pendant le mariage, par l'un des époux, au profit d'un enfant naturel, qu'il aurait eu, avant son mariage, d'un autre que de son conjoint, ne pourra nuire ni à celui-ci, ni aux enfants nés de ce mariage.

Toutefois l'enfant aura toujours le droit d'être nourri et élevé aux frais de son auteur.

**TEXTE ADMIS PAR LA COMMISSION
DE LA JUSTICE.**

Article unique.

L'intitulé de la section II, chapitre III, titre VII, du premier livre du Code civil, et les articles 337, 338, 340, 341 et 342 du même Code sont remplacés et complétés comme suit :

SECTION II.

*Des enfants naturels reconnus
et non reconnus.*

.

ART. 337.

(Comme ci-contre.)

ART. 338.

L'enfant naturel reconnu ne pourra réclamer les droits d'enfant légitime. Ses droits sont réglés au Titre Des successions (1).

(1) L'article 338 actuel du Code civil est ainsi rédigé : « L'enfant naturel reconnu ne pourra réclamer les droits d'enfant légitime. Les droits des enfants naturels seront réglés au titre des successions. »

**TEKST AANGENOMEN DOOR DE KAMER
DER VOLKSVERTEGENWOORDIGERS.****Eenig artikel.**

De artikelen 337, 340 en 341 van het Burgerlijk Wetboek worden vervangen en artikel 342 van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld als volgt :

ART. 337.

De erkenning, staande het huwelijk, door een der echtgenooten gedaan ten voordeele van een onecht kind dat hij, vóór zijn huwelijk, mocht gehad hebben bij een ander persoon dan zijn echtgenoot, kan noch aan dezen noch aan de kinderen, uit dit huwelijk geboren, schade toebrengen.

Echter heeft het kind altijd het recht te worden onderhouden en opgevoed op kosten van zijn ouder.

**TEKST BEWERKT DOOR DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE.****Eenig artikel.**

Het opschrift van de tweede Afdeling, Hoofdstuk III, Titel VII van Boek I van het Burgerlijk Wetboek en de artikelen 337, 338, 340, 341 en 342 van hetzelfde Wetboek worden vervangen en aangevuld als volgt :

TWEEDE AFDEELING.

Van de erkende en niet erkende onechte kinderen.

.

ART. 337.

(Zooals hiernevens.)

ART. 338.

Het erkende onecht kind kan de rechten van wettig kind niet vorderen. Zijne rechten worden geregeld in den Titel : Van de erfenissen (1).

(1) Artikel 338 van het Burgerlijk Wetboek luidt als volgt :

« Het erkende onecht kind kan de rechten van wettig kind niet vorderen. De rechten der onechte kinderen worden geregeld in den titel der erfenissen. »

ART. 340.

La recherche de la paternité n'est admise que dans les cas suivants :

1° Si la paternité a été avouée dans des actes ou des écrits émanés du père prétendu ;

2° S'il y a possession d'état d'enfant naturel dans les conditions prévues par l'article 321 ;

3° S'il est de notoriété que le père prétendu a vécu maritalement avec la mère depuis le trois centième jusqu'au cent quatre-vingtième jour avant la naissance ;

4° Si le père prétendu a été condamné du chef d'enlèvement, du chef d'arrestation, de détention ou de séquestration arbitraires, du chef de viol, ou même du chef d'attentat à la pudeur consommé sans violence sur la personne d'une fille de moins de quatorze ans accomplis, lorsque ces infractions ont été commises pendant la période légale de la conception ;

5° S'il y a eu séduction de la mère, à une époque voisine de la conception, par promesse de mariage ou manœuvres frauduleuses et s'il existe de ces faits un commencement de preuve par écrit conforme aux dispositions de l'article 1347.

ART. 340.

La recherche de la paternité est interdite.

Toutefois elle est admise quand il y a possession d'état d'enfant naturel dans les conditions prévues par l'article 321.

ART. 340bis.

L'enfant naturel peut réclamer de celui qui a eu des relations avec sa mère pendant la période légale de la conception une contribution annuelle aux charges de son entretien et de son éducation, jusqu'à l'âge de dix-huit ans accomplis.

La preuve de ces relations ne peut résulter que de l'une des circonstances suivantes :

ART. 340.

Het onderzoek naar het vaderschap is alleen in de volgende gevallen toegelaten :

1° Indien het vaderschap is erkend in akten of geschriften, afkomstig van den onderstelden vader ;

2° Indien er is bezit van staat van onecht kind onder de omstandigheden voorzien bij artikel 321 ;

3° Indien het algemeen bekend is dat de onderstelde vader in echtelijke gemeenschap met de moeder heeft geleefd sedert den driehonderdsten tot den honderd tachtigsten dag vóór de geboorte van het kind ;

4° Indien de onderstelde vader is veroordeeld wegens schaking, wegens willekeurige aanhouding, hechtenis of opsluiting, wegens verkrachting of zelfs wegens aanslag op de eerbaarheid, zonder geweld bedreven op den persoon van een meisje beneden den leeftijd van veertien jaren, wanneer deze misdrijven zijn begaan gedurende het wettelijk tijdperk der bevruchting ;

5° Indien er, op een tijdstip dicht bij dat der bevruchting, heeft plaats gehad verleiding van de moeder door huwelijksbelofte of bedrieglijke handelingen, en er bestaat een begin van schriftelijk bewijs van deze feiten overeenkomstig de bepalingen van artikel 1347.

ART. 340.

Het onderzoek naar het vaderschap is verboden.

Het is echter toegelaten wanneer er is bezit van staat van onecht kind onder de omstandigheden voorzien bij artikel 321.

ART. 340bis.

Het onecht kind kan van hem, die gedurende het wettelijk tijdperk der bevruchting, in gemeenschap heeft geleefd met zijne moeder, vorderen eene jaarlijksche bijdrage tot de kosten van zijn onderhoud en van zijne opvoeding, totdat het den leeftijd van achttien jaren heeft bereikt.

Het bewijs van deze gemeenschap kan enkel voortvloeien uit een van de volgende omstandigheden :

1° De leur aveu dans des actes ou des écrits émanés du défendeur ;

2° De leur caractère habituel et notoire ;

3° De l'enlèvement, de la détention ou de la séquestration arbitraires, du viol, ou de l'attentat à la pudeur consommé sans violence sur la personne d'une fille de moins de quatorze ans accomplis ;

4° De la séduction de la mère par promesse de mariage, manœuvres frauduleuses ou abus d'autorité.

ART. 340ter.

Dans les cas prévus par l'article précédent, la mère a droit aux frais d'accouchement, ainsi qu'à son entretien pendant les quatre semaines qui suivent la délivrance, sans préjudice aux dommages-intérêts qui peuvent lui être dus par application de l'article 1382.

ART. 340bis.

Sans préjudice aux autres moyens de défense qui peuvent être présentés, la demande sera rejetée s'il est établi que pendant la période légale de la conception la mère a eu des relations avec un autre individu ou était d'une inconduite notoire.

ART. 340quater.

Sous réserve des autres moyens de défense, les demandes prévues aux articles 340bis et 340ter seront rejetées, s'il est établi que, pendant la période légale de la conception, la mère a eu des relations avec un autre individu ou était d'une inconduite notoire.

ART. 340bis.

L'action alimentaire est personnelle à l'enfant. Elle doit être intentée dans les trois ans qui suivent soit la naissance, soit la cessation des secours fournis directement ou indirectement par le défendeur. Elle ne passe pas aux héritiers ; toutefois ceux-ci peuvent suivre l'action commencée.

1° Uit de erkenning daarvan in akten of geschriften afkomstig van den verweerder;

2° Uit den geregelden en algemeen bekenden aard daarvan;

3° Uit de schaking, de willekeurige hechtenis of opsluiting, de verkrachting of den aanslag op de eerbaarheid, zonder geweld bedreven op den persoon van een meisje beneden den leeftijd van veertien jaren;

4° Uit de verleiding van de moeder door huwelijksbelofte, bedrieglijke handelingen of misbruik van gezag.

ART. 340ter.

In de gevallen bij het vorig artikel voorzien, heeft de moeder recht op de kosten veroorzaakt door hare beval-
ling alsmede op onderhoud gedurende vier weken te rekenen van de bevalling, onverminderd de schade-
loosstelling die haar mocht ver-
schuldigd zijn door toepassing van artikel 1382.

ART. 340bis.

Onverminderd de andere middelen van verdediging die men kan bijbrengen, wordt de eisch afgewezen indien bewezen wordt dat, gedurende het wettelijk tijdperk der bevruchting, de moeder gemeenschap heeft gehad met een anderen man of dat zij van bekend slecht levensgedrag was.

ART. 340quater.

Onverminderd de andere midde-
len van verdediging, worden de vorderingen, voorzien bij de artike-
len 340bis en 340ter, afgewezen, in-
dien bewezen wordt dat, gedurende het wettelijk tijdperk der bevruch-
ting, de moeder gemeenschap heeft gehad met een anderen man of dat zij van bekend slecht levensgedrag was.

ART. 340⁵.

De vordering tot bekoming van on-
derhoudskosten hoort het kind per-
soonlijk toe. Zij moet worden ingesteld
binnen drie jaren te rekenen hetzij
van de geboorte, hetzij van het staken
van de hulp, rechtstreeks of onrecht-
streeks door den verweerder verleend.

L'action en remboursement prévue à l'article 340ter doit être intentée dans les trois ans qui suivent l'accouchement.

ART. 341ter.

Toute demande en recherche de la paternité ou de la maternité sera précédée d'une comparution des parties devant le président du tribunal conformément à la procédure prévue par les articles 875 à 877 du Code de procédure civile.

A défaut d'entente des parties, le président rendra une ordonnance les renvoyant à se pourvoir devant le tribunal.

ART. 341.

La recherche de la maternité est admise :

1° S'il y a eu aveu ou s'il y a possession d'état dans les conditions prévues par l'article 340 ;

2° Si l'accouchement de la mère prétendue et l'identité du réclamant avec l'enfant dont elle est accouchée sont rendus vraisemblables, soit par un commencement de preuve par écrit conforme aux dispositions de l'article 324, soit par des présomptions ou indices résultant de faits dès lors constants.

ART. 341bis.

L'action en réclamation d'état est personnelle à l'enfant. Son représentant légal est tenu avant de l'exercer de se faire autoriser par le conseil de famille.

ART. 340bis.

Les demandes prévues aux articles 340bis et 340ter seront précédées d'une comparution des parties devant le président du tribunal conformément à la procédure prévue par les articles 875 à 877 du Code de procédure civile.

A défaut d'entente des parties, le président rendra une ordonnance les renvoyant à se pourvoir devant le tribunal.

ART. 341.

La recherche de la maternité est admise :

1° S'il y a possession d'état dans les conditions prévues par l'article 321 ;

2° Si l'accouchement de la mère prétendue et l'identité du réclamant avec l'enfant dont elle est accouchée, sont rendus vraisemblables par un commencement de preuve par écrit conforme aux dispositions de l'article 324.

ART. 341bis.

L'action en réclamation d'état est personnelle à l'enfant. Son représentant légal est tenu avant de l'exercer de se faire autoriser par le conseil de famille.

ART. 341ter.

Aan elke rechtsvordering tot onderzoek naar het vaderschap of naar het moederschap moet voorafgaan eene verschijning der partijen voor den voorzitter der rechtbank overeenkomstig de wijze van rechtspleging voorzien bij de artikelen 875 tot 877 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Worden partijen het niet eens, dan neemt de voorzitter eene beschikking waarbij hij hen verwijst naar de Rechtbank.

ART. 341.

Het onderzoek naar het moederschap is toegelaten :

1° Indien er erkenning heeft plaats gehad of indien er is bezit van staat onder de omstandigheden voorzien bij artikel 340;

2° Indien de bevalling van de onderstelde moeder en de identiteit van den eischer met het kind, dat zij gebaard heeft, waarschijnlijk zijn gemaakt, hetzij door een begin van schriftelijk bewijs, overeenkomstig de bepalingen van artikel 324, hetzij door vermoedens of aanwijzingen die voortvloeien uit reeds vaststaande feiten.

ART. 341bis.

De rechtsvordering tot inroeping van staat komt aan het kind persoonlijk toe. Zijn wettelijke vertegenwoordiger is, alvorens deze in te stellen, gehouden zich door den familieraad te doen machtigen.

Zij gaat niet over op de erfgenamen; dezen kunnen echter den begonnen eisch voortzetten.

De eisch tot terugbetaling, bij artikel 340ter voorzien, moet worden ingesteld binnen drie jaren te rekenen van de bevalling.

ART. 340^e.

Aan de rechtsvorderingen voorzien bij de artikelen 340bis en 340ter moet voorafgaan eene verschijning der partijen voor den voorzitter der rechtbank overeenkomstig de wijze van rechtspleging voorzien bij de artikelen 875 tot 877 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Worden partijen het niet eens, dan neemt de voorzitter eene beschikking waarbij hij hen verwijst naar de Rechtbank.

ART. 341.

Het onderzoek naar het moederschap is toegelaten :

1° Indien er is bezit van staat onder de omstandigheden voorzien bij artikel 321;

2° Indien de bevalling van de onderstelde moeder en de identiteit van den eischer met het kind, dat zij gebaard heeft, waarschijnlijk zijn gemaakt door een begin van schriftelijk bewijs, overeenkomstig de bepalingen van artikel 324.

ART. 341bis.

De rechtsvordering tot inroeping van staat komt aan het kind persoonlijk toe. Zijn wettelijke vertegenwoordiger is, alvorens deze in te stellen, gehouden zich door den familieraad te doen machtigen.

Elle ne peut être intentée après les cinq années qui suivent la majorité de l'enfant. Toutefois, en cas d'aveu de paternité ou de maternité résultant d'actes ou d'écrits, elle peut encore être intentée dans les cinq années du jour où ils ont été découverts, à moins qu'au moment de cette découverte, il ne se soit écoulé plus d'une année depuis le décès de l'auteur de l'aveu.

Les descendants de l'enfant qui n'a pas réclamé et qui est décédé avant l'âge de vingt-six ans accomplis, peuvent intenter l'action en réclamation d'état dans le cours de l'année qui suit son décès.

Ils ont aussi, conformément à l'article 330, la faculté de suivre l'action en réclamation commencée par leur auteur.

ART. 342ter.

Le jugement qui déclare la filiation naturelle produit les mêmes effets que la reconnaissance.

ART. 342bis.

Les prohibitions des articles 331, 335 et 342 ne concernent pas les

Elle doit être intentée dans les cinq années qui suivent la majorité de l'enfant.

Toutefois, s'il y a possession d'état, ce délai est prolongé jusqu'à l'expiration de l'année qui suit le décès du père ou de la mère prétendus.

Cette action ne passe pas aux héritiers de l'enfant naturel. Néanmoins les descendants ont, conformément à l'article 330, la faculté de suivre l'action en réclamation commencée par leur auteur.

ART. 341ter.

(Comme ci-contre.)

ART. 342.

Dans les cas où, suivant l'article 335, la reconnaissance ne peut avoir lieu, l'enfant ne sera jamais admis, soit à la recherche de la paternité ou de la maternité, soit à la réclamation de la pension alimentaire, prévue à l'article 340bis (1).

ART. 342bis.

Les prohibitions des articles 331, 335 et 342 ne concernent ni les enfants

(1) L'article 342 actuel du Code civil porte : « Un enfant ne sera jamais admis à la recherche soit de la paternité, soit de la maternité ; dans les cas où, suivant l'article 335, la reconnaissance n'est pas admise. »

Zij mag niet worden ingesteld na vijf jaren volgende op de meerderjarigheid van het kind. Niettemin mag zij, ingeval van erkenning van vaderschap of van moederschap voortvloeiende uit akten of geschriften, alsnog worden ingesteld binnen vijf jaren na den dag waarop deze zijn ontdekt, tenzij, op het oogenblik van die ontdekking, meer dan één jaar mocht zijn verlopen sedert het overlijden van hem van wien de erkenning is uitgegaan.

De afstammelingen van het kind dat geene rechtsvordering heeft ingesteld en is overleden voordat het den leeftijd van 26 jaren heeft bereikt, mogen den eisch tot inroeping van staat instellen in den loop van het jaar volgende op zijn overlijden.

Zij hebben ook, overeenkomstig artikel 330, het recht den eisch tot inroeping van staat, door het kind begonnen, voort te zetten.

ART. 342ter.

Het vonnis, waarbij de natuurlijke afstamming wordt verklaard, heeft dezelfde gevolgen als de erkenning.

ART. 342bis.

De verbodsbepalingen vervat in de artikelen 331, 335 en 342 betreffen

Zij moet worden ingesteld binnen vijf jaren te rekenen van de meerderjarigheid van het kind.

Intusschen wordt, indien er bezit van staat is, deze termijn verlengd tot na afloop van het jaar volgende op het overlijden van den onderstelden vader of van de onderstelde moeder.

Deze rechtsvordering gaat niet over op de erfgenamen van het onecht kind. Echter hebben de afstammelingen, overeenkomstig artikel 330, het recht den eisch tot inroeping, door het kind begonnen, voort te zetten.

ART. 341ter.

(Zooals hiernevens.)

ART. 342.

In de gevallen waarin, overeenkomstig artikel 335, de erkenning niet kan plaats hebben, wordt het kind nooit toegelaten tot het onderzoek naar het vaderschap of naar het moederschap, noch tot het vorderen van de onderhoudskosten voorzien bij artikel 340bis (1).

ART. 342bis.

De verbodsbepalingen vervat in de artikelen 331, 335 en 342 betreffen

(1) Het huidige artikel van het Burgerlijk Wetboek luidt aldus : « Een kind wordt nimmer toegelaten tot onderzoek hetzij naar het vaderschap, hetzij naar het moederschap, in de gevallen waarin, volgens artikel 335, de erkenning niet toegelaten is. »

enfants nés de personnes parentes ou alliées entre lesquelles le mariage pouvait être autorisé par dispense.

nés de personnes parentes ou alliées entre lesquelles le mariage pouvait être autorisé par dispense, ni les enfants dont le caractère adultérin résulte de l'existence d'un mariage dissous.

Disposition transitoire.

Sauf pour les cas d'action en déclaration de paternité ou de maternité fondée sur la possession d'état, la présente loi ne sera applicable qu'aux enfants nés après le trois-centième jour qui suivra sa publication.

niet de kinderen geboren uit bloed- of aanverwanten tusschen wie het huwelijk door dispensatie kon worden toegelaten.

noch de kinderen geboren uit bloed- of aanverwanten tusschen wie het huwelijk door dispensatie kon worden toegelaten, noch de kinderen, van wie uit het bestaan van een ontbonden huwelijk blijkt dat ze in overspel verwekt zijn.

Overgangsbepaling.

Behalve voor de gevallen van rechtsvordering tot verklaring van vaderschap of van moederschap, op het bezit van staat gegrond, is deze wet slechts van toepassing op de kinderen geboren na den driehonderdsten dag te rekenen van hare afkondiging.